

نابودی دشت مشهد سرعت می گیرد!

۶

چهارشنبه
۸
۵
۱۴۰۳

صبح امروز

واکنش‌ها به لایحه فضای مجازی:

پزشکیان تصمیم مهم «استرداد لایحه» را می گیرند؟

۲

بیانات در مراسم بزرگداشت شهدای جنگ تحمیلی اخیر:

ملت ایران، دین و دانش خود را رها نخواهد کرد

آنچه مهم است، این است که توجّه داشته باشیم که ایران اسلامی بر اساس «دین» و «دانش» بنا شده و به وجود آمده. در بنای جمهوری اسلامی دو عنصر «دین» و «دانش» عمده‌ترین عناصر تشکیل دهنده هستند؛ به همین دلیل هم، دین مردم و دانش جوانان ما، توانسته‌اند در بسیاری از میدانهای مختلف دشمن را وادار به عقب‌نشینی کنند. بعد از این هم همین جور خواهد بود.

آنچه استکبار جهانی و در رأس آن، آمریکای جنایتکار با آن مخالف است، همین دین شما و دانش شما است؛ با دین شما مخالفتند، با این ایمان گسترده‌ی مردم مخالفتند، با این اتحاد در زیر سایه‌ی اسلام و قرآن مخالفتند؛ با دانش شما مخالفتند. اینکه بعد از پیروزی انقلاب تا امروز، جمعیت ایران دو برابر بشود لکن تعداد دانشجو شاید حدود ده برابر یا بیشتر بشود، اینها را میرنجاند؛ اینکه جمهوری اسلامی در عرصه‌های گوناگون علم و دانش — چه دانشهای انسانی، چه دانشهای فنی، چه دانشهای دینی — بتواند سخن نو به میان بیاورد، اینها را ناراحت میکند؛ اینها با این مخالفتند. آنچه به عنوان «قضیه‌ی» هستهای و غنی‌سازی و حقوق بشر و امثال این چیزها میگویند بهانه است؛ اصل قضیه آن است. و ملت ایران به توفیق الهی دین خود را و دانش خود را رها نخواهد کرد. ما در راه تقویت ایمان دینی‌مان و در راه گسترش و عمق دانشهای متنوع و گوناگون خودمان، قدمهای بلندی خواهیم داشت. و به فضل الهی و به کوری دشمن خواهیم توانست ایران را به اوج ترقی و اوج افتخار برسانیم؛ ملت ایران این توانایی را دارد و ان شاءالله به توفیق الهی این توانایی را اعمال خواهد کرد و به نتیجه خواهد رساند.

و السلام علیکم و رحمة الله و برکاته

بسم الله الرحمن الرحيم
این جلسه تشکیل شد برای تکریم خانواده‌های عزیز شهیدان، و برای عرض تسلیت به همه‌ی داغداران این حوادثی که در جنگ تحمیلی اخیر رخ داد. من لازم دانستم به همه‌ی بازماندگان عزیزان عزیز، سرداران نظامی، دانشمندان عزیز، مردم عزیزمان که در این حادثه به شهادت رسیدند، تسلیت عرض بکنم. به همه‌ی بازماندگان تسلیت عرض میکنم؛ بخصوص پدران، مادران، همسران، فرزندان؛ اجرشان با خدای متعال، و افتخارشان جزو برترین افتخارات بشری و الهی و اسلامی.

آنچه در این دوازده روز برای جمهوری اسلامی اتفاق افتاد، علاوه بر افتخارات بزرگی که ملت ایران کسب کرد — که امروز مردم دنیا هم دارند به آن اعتراف میکنند — [این بود که] جمهوری اسلامی و ملت عزیز ایران قدرت خود، عزم و اراده‌ی خود، استقامت خود، دست پُر خود را به دنیا نشان داد. اگر دیگران از دور چیزی شنیده بودند، از نزدیک قدرت جمهوری اسلامی را احساس کردند. علاوه بر اینها، این نکته مهم است که جمهوری اسلامی استحکام بی‌نظیر پایه‌های نظام و کشور خود را به دنیا نشان داد. این حوادث برای جمهوری اسلامی بی‌سابقه نبود؛ از اول انقلاب بارها از این حوادث برای کشور رخ داده؛ علاوه بر جنگ تحمیلی هشت‌ساله، فتنه‌انگیزی‌ها، کشتاندن افراد سست‌عنصر در مقابل ملت، فتنه‌های گوناگون نظامی، سیاسی، امنیتی و غیره، کودتا و امثال اینها [رخ داده؛ اما] جمهوری اسلامی بر همه‌ی اینها فائق آمد؛ جمهوری اسلامی توانست در طول این [بیش از] ۴۵ سال همه‌ی توطئه‌های دشمن را با تحمل سختی‌های خنثی کند، و توانست بر همه‌ی دشمنان در این زمینه‌ها فائق بیاید.

گزارش

نگاهی به مراکز مشاوره انتخاب رشته کنکور:

بازار سیاه انتخاب رشته

تابستان که به میانه می‌رسد، درست زمانی که دانش‌آموزان سال آخر مقطع متوسطه دوم از بند کنکور رهایی پیدا می‌کنند، نوبت به چرخه پرنش انتخاب رشته می‌رسد؛ مرحله‌ای که همچون یک معما پیچیده و سرنوست‌ساز پیش رویشان قرار

دارد. به گزارش روزنامه «صبح امروز» و به نقل از اقتصاد ۲۴؛ در این میان، بازار مشاوره انتخاب رشته چنان پر هیاهو و پرهزینه شده که گویی تنها با پرداخت مبالغ گزاف می‌توان به کلید حل این معما دست یافت اما وقتی پشت پرده این هزینه‌های بالا را نگاه می‌کنیم، ...

رحمان قهرمانپور پاسخ داد:

آیا اسرائیل و آمریکا برنامه‌ای برای حمله مجدد به ایران دارند؟

نظامی استفاده کند، بلکه آمریکا نیز سناریوی دیپلماسی اجبار را با شدت ادامه می‌دهد. فرارو نوشت: در شرایطی که ایران و تروئیکای اروپایی دور جدیدی از مذاکرات هسته‌ای را در استانبول آغاز کرده‌اند، دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا، در تازه‌ترین موضع‌گیری خود با بیان اینکه «ایران نباید حتی به غنی‌سازی نزدیک شود»، تلویحا از گزینه‌های غیرمذاکره‌ای سخن گفته است.

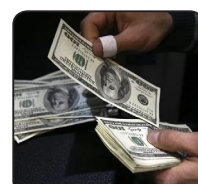
ادامه در صفحه ۳

زمانی اسرائیل حمله را انجام می‌دهد که ۱- دوباره بحث تهدید هسته‌ای ایران جدی شود. مثلا اگر ایران از NPT خارج شود یا با اژانس بین‌المللی انرژی اتمی قطع همکاری کند یا درباره ۴۰۰ کیلوگرم اورانیوم ایران هیچ اطلاعاتی وجود نداشته باشد. ۲- اگر تنش بین ایران و اژانس و ایران و آمریکا بدون شکل‌گیری توافق تشدید شود. در سناریوهای مذکور، نه تنها اسرائیل تلاش می‌کند از فرصت به دست آمده برای حمله

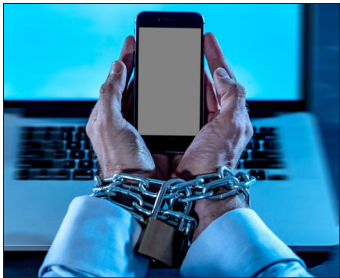
گزارش

تقویت پول ملی یا تکرار سرکوب ارزی:

بازگشت غیررسمی دلار جهانی‌گیری؟

در هفته گذشته، شماری از نمایندگان مجلس شورای اسلامی طرحی دو فوریتی با عنوان «تقویت پول ملی و سرمایه‌گذاری برای تولید» به مجلس ارائه کردند؛ طرحی که به‌زعم طراحان آن، قرار است با تثبیت نرخ ارز و کنترل تورم، بستری برای رونق تولید داخلی، تقویت ارزش ریال و افزایش امنیت اقتصادی فراهم آورد. به گزارش روزنامه «صبح امروز» و به نقل از اقتصاد ۲۴؛ این طرح با ۷۵ امضا از سوی نمایندگان، روز ۲۴ تیرماه ۱۴۰۴ (۱۵ ژوئیه ۲۰۲۵) به مجلس تقدیم شد...

واکنش‌ها به لایحه فضای مجازی؛

پزشکیان تصمیم مهم «استرداد لایحه» را می‌گیرند؟

خلاف واقع در فضای مجازی» با قید دو فوریت به مجلس ارسال شده است که در صورت عدم استرداد و تصویب نهایی، همه باید لال شویم والا مجازات می‌شویم.

برهانی همچنین در یادداشتی که در روزنامه شرق منتشر کرده است، هشدار می‌دهد که لایحه دولت با استفاده از عبارات مبهم و تشدید مجازات‌ها، از ۶ ماه تا ۱۵ سال حبس، برای فعالیت‌های مجازی، حقوق و آزادی‌های شهروندان را تهدید می‌کند. این لایحه با ترویج محافظه‌کاری و سکوت، به انحطاط اجتماعی منجر خواهد شد.

نوروزی: لایحه دولت با طرح صیانت فرقی ندارد!

کامبیز نوروزی دیگر حقوقدان نیز معتقد است لایحه اخیر فقط از نظر ظاهری با طرح صیانت از فضای مجازی تفاوت دارد و گرنه هسته اصلی هر دو یکسان است و هر دو به دنبال کنترل و محدود کردن گردش آزاد اطلاعات در شبکه‌های اجتماعی‌اند.

این حقوقدان به سایت جماران گفته است که مشکل اصلی نظام سیاسی با اخبار انتقادی، به‌ویژه درباره فساد و سوءاستفاده از قدرت است. برای مدیریت فضای مجازی، نوروزی پیشنهاد می‌دهد دولت آزادی بیان را به رسمیت بشناسد و به جای سانسور، از رسانه‌های حرفه‌ای با استقلال و امنیت حمایت کند. این امر با کاهش محدودیت‌ها و تقویت اعتماد به رسانه‌های رسمی، نیاز مردم به شبکه‌های اجتماعی برای اخبار را کم می‌کند.

خرمشاهی: نیازی به این لایحه نبود

عبدالصمد خرمشاهی هم مصوبه مقابله با انتشار محتوای خلاف واقع در فضای مجازی» را مغایر با آزادی بیان و حقوق شهروندی می‌داند و معتقد است نیازی به این قانون نیست، زیرا قوانین موجود مانند ماده ۶۹۸ قانون مجازات اسلامی برای برخورد با نشر اکاذیب کافی است. خرمشاهی این مصوبه را با شعارهای رئیس‌جمهور پزشکیان در تضاد می‌بیند و هشدار می‌دهد که تشدید مجازات‌ها و محدودیت رسانه‌ها، به جای حل مشکل، به سرکوب آزادی اندیشه و عقب‌گرد جامعه منجر می‌شود. در نهایت او نیز خواستار بازنگری و پس گرفتن این مصوبه توسط دولت برای حمایت از آزادی بیان و جلوگیری از تبعات منفی آن شده است.

افکار عمومی، پزشکیان را یک گام به عقب راند؛ لایحه مسترد می‌شود؟

پزشکیان در یک سال گذشته هیچ وقت فشار افکار عمومی را تا این اندازه تجربه نکرده بود. هرچند که عملکرد دولت او در حوزه‌های دیگر مثل مدیریت ناترازی‌های انرژی و واکنش‌هایی به دنبال داشته اما وقتی موضوعات مرتبط با گردش اطلاعات به میان می‌آید حساسیت جامعه را برمی‌انگیزد. همین حساسیت بارها در خصوص مسائل فیلترینگ رئیس‌جمهور است. در مدت اخیر بی‌عملی رئیس‌جمهور در خصوص فیلترینگ این شبکه را به وجود آورد که او به قیمت وفاق با جریان رقیب خود در انتخابات، وعده‌های خود را نادیده می‌گیرد. مخصوصاً، پس از تقدیم لایحه اخیر این شبکه تقویت شد.

اما پس از ابراز انتقادات فراوان اخباری حاکی از آن است که فشار افکار عمومی او به عقب نشینی واداشته است. فیاض زاهد، عضو شورای اطلاع رسانی دولت در شبکه اجتماعی ایکس خبر داد که «رئیس‌جمهور دستور به تدارک جلسه‌ای در رابطه با لایحه جنجالی اخیر در خصوص «اخبار جعلی... داده‌اند. گمان من آن است که لایحه از سوی دولت پس گرفته خواهد شد. نه نجبان و نه متخصصان حوزه رسانه و نه حامیان پزشکیان با این لایحه موافق نیستند. خوب است قبل از هر اقدام با اهل فن مشورت شود!»

اما این سوال همچنان پیش روی پزشکیان است: پزشکیان به کدام سو می‌رود؟ به سوی آن‌هایی که به او امید بسته بودند و او را از سعید جلیلی متمایز می‌دیدند یا در ظاهر پزشکیان ماندن اما با سیاست‌های جلیلی؟

نسبت به این لایحه نقد دارند حتماً لایحه را کامل بخوانند؛ یک نمونه بگویم که این لایحه در صورت تصویب درباره حساب‌ها و کانال‌هایی که بیش از ۹۰ هزار نفر دنبال‌کننده دارند قابل اجرا خواهد بود. باب نقد باز است و پیشنهادات هم بررسی می‌شود.

غلامرضا تاج‌گردون در شبکه اجتماعی ایکس به این حرف سخنگوی واکنش نشان داد و گفت: «فرض کنید من اصلاً لایحه را نخواندم و نمی‌دانم متن لایحه چیست؟ سخنگوی دولت بفرمایند چه اتفاق مهمی افتاده یا قرار است بیفتد که لایحه را دو فوریت تقدیم مجلس کردید؟»

مولاوردی: لایحه در پستو تنظیم شد
 اما از قرار معلوم این لایحه پشت درهای بسته تنظیم شده و بسیاری از داخل حاکمیت هم دسترسی به آن نداشته‌اند که بتوانند متن لایحه را بخوانند. شهیندخت مولاوردی حقوقدان در یادداشتی در روزنامه اعتماد می‌نویسد که به عنوان عضو هیات پیگیری اجرای قانونی اساسی اصلاً در جریان بررسی و تصویب لایحه مقابله با محتوای خلاف واقع نبوده است. به تعبیر او، این لایحه در «پستو» تهیه شده است.

مولاوردی این لایحه را برخلاف شعارهای رئیس‌جمهور و ناقض آزادی بیان می‌داند و می‌گوید که با وجود آسیب‌ها بودن اخبار جعلی و بهانه مقابله با آن‌ها، نباید محدودیت‌های گسترده و خلاف قانون اساسی بر جامعه تحمیل کرد. مولاوردی نسبت به چرایی دو فوریتی بودن لایحه، پنهان‌کاری دولت در روند بررسی و بی‌توجهی به مشارکت ذی‌نفعان هشدار داده و خطر بازگشت به متن اولیه را با توجه به ترکیب مجلس جدی می‌داند.

نامه اعتراض ۱۹ نماینده مجلس به پزشکیان؛ این لایحه یک خطای راهبردی است

مثل آن دسته از کنشگرانی که نامشان به میان آمد، ۱۹ نماینده مجلس هم در نامه‌ای خطاب به پزشکیان خواستار پس گرفتن لایحه شده‌اند. نویسندگان می‌نویسند که این لایحه، نه فقط در تضاد صریح با اصل ۲۴ قانون اساسی قرار دارد، بلکه مغایر با فرمایشات مکرر رهبر معظم انقلاب درباره «لرزم شنیدن صدای مردم» و «تقویت سرمایه اجتماعی» است. سانسور و تحدید، نه ابزار تبیین است و نه ضامن امنیت؛ بلکه گامی در مسیر خاموش کردن جامعه و بستن راه اصلاح است.

در ادامه این نامه نمایندگان آمده است: «دولت نباید فراموش کند که مقبولیت خود را بر پایه‌ی همان گفتمانی کسب کرده که جوهره‌اش گفت‌وگو، نقدپذیری و تنوع دیدگاه‌ها بود. فراموش نکنید، این مسیر، ادامه‌ی راهی است که شعارش «زنده باد مخالف من» بود. اگر این اصل بنیادین نادیده گرفته شود، آن‌چه از جمهوریت باقی می‌ماند، تنها صورت‌سازی خواهد بود، نه واقعیت. ما این لایحه را نه یک اقدام ادار، بلکه خطایی راهبردی و هزینہ‌زا برای حاکمیت می‌دانیم؛ اقدامی که در صورت پیگیری، مشروعیت رسانه‌ای نظام را زیر سؤال برده و بی‌اعتمادی به دولت و حاکمیت را تشدید خواهد کرد.»

لذا از جناب‌عالی به عنوان رئیس‌جمهور انتظار داریم دستور فرمایید هر چه سریع‌تر این لایحه از مسیر تقنینی خارج و به‌طور رسمی پس گرفته شود. اکنون زمان شنیدن است، زمان ترمیم است، نه تشدید شکاف‌ها.»

اعتراض حقوقدانان؛ با این لایحه همه باید لال شویم

برخلاف تصور سخنگوی دولت، به نظر می‌رسد که اتفاقاً منتقدین بسیار در محتوای لایحه مقابله با محتوای خلاف واقع کنکاش کرده‌اند. تعدادی از حقوقدانان در رسانه‌های مختلف، بند بند این لایحه را نقد کرده‌اند.

از جمله، محسن برهانی، حقوقدان و وکیل دادگستری که این لایحه را آخرین میخ بر تابوت آزادی بیان توصیف کرده و می‌نویسد: لایحه‌ای با عنوان «لایحه مقابله با انتشار محتوای خبری

در مطلبی خطاب به مسعود پزشکیان نوشت: آن‌چه با عنوان «لایحه مقابله با انتشار محتوای خبری خلاف واقع در فضای مجازی» به مجلس فرستادید، در تعارض با دیدگاه و باورهای شما و نقض حقوق ملت در فصل سوم قانون اساسی و گردش آزادانه اطلاعات است. پیشنهاد می‌کنم لایحه را پس بگیرید.

ابراهیم اصغرزاده، دیگر فعال سیاسی اصلاح‌طلب هم درباره ارسال لایحه «مقابله با نشر محتوای خلاف واقع در فضای مجازی» نوشت: کاش دولت حرمت حقوق ملت را پاس می‌داشت و به جای ارسال لایحه محدودیت فضای مجازی با قید دو فوریت در جهت رفع فیلترینگ گام برمی‌داشت. دولت متوجه تله سیاست نابخردانه کسانی که کشور را به بن‌بست کشانده‌اند، نیست. لایحه را پس بگیرید، می‌شود مصداق دولت بواسحاقی که خوش درخشید ولی دولت مستعجل شد.

اعتراض اصولگرایانه به لایحه
 فقط اصلاح‌طلبان نبودند که بابت تبعات لایحه مقابله با محتوای خلاف واقع در فضای مجازی ابراز نگرانی کردند.

سایت اصولگرای تابناک در بخشی از واکنش خود خطاب به اعضای دولت می‌نویسد: «می‌دانید علت اصلی رواج دروغ در این مملکت چیست؟ نبود یک رسانه‌ی آزاد و مستقل! نبود یک مرجع بی‌طرف است! مردم مجبورند هر دروغی را باور کنند، چون هیچ جایگاهی نیست که حقیقت را بی‌پروا بگویند. وقتی مقامات دروغ می‌گویند، هیچ‌کس جرات تکذیبش را ندارد. این لایحه، مثل چماقی است که فقط به سر منتقدان فرود می‌آید. تبعیض قانونی، از بی‌قانونی هم بدتر است. چطور می‌شود که یک عده آزادانه دروغ بگویند و مصون بمانند، و یک عده به خاطر یک انتقاد کوچک، مجازات شوند؟»

محمد مهاجرى، فعال سیاسی اصولگرا هم در شبکه اجتماعی ایکس نوشت: لایحه‌ای که با عنوان قلمبه سلمبه مقابله با انتشار محتوای خبری خالف واقع در فضای مجازی از طرف قوه قضاییه و دولت به مجلس ارسال شده در این مجلس به آش‌ شلم شورایی تبدیل میشود که هزار بار بدتر از قانون عفاف و حجاب خواهد شد. در این روزهای بی‌برقی و بی‌آبی مملکت مشکل مهمتری ندارد؟

عزت الله ضرغامی عضو شورای عالی فضای مجازی نیز می‌گوید که لایحه «مقابله با انتشار محتوای خلاف واقع در فضای مجازی» در مرحله اجرا دچار مشکل خواهد شد. به گفته او، بهتر بود لایحه «مقابله با انتشار محتوای خلاف واقع در فضای مجازی» قبل از طرح در دولت و یا ارائه به مجلس در جلسه شورای عالی فضای مجازی به بحث گذاشته می‌شد.

این، تازه نسخه اصلاح شده است

انتقاداتی از این دست معاونت حقوقی ریاست‌جمهوری را واداشت که به تعبیر خود به «بهالمات» پاسخ دهد. در بخشی از این توضیحات گفته شده است که لایحه در مهر ۱۴۰۲ در قوه قضاییه تهیه شده و از سال گذشته در دولت مورد بررسی قرار گرفته است. این جوابیه همچنین می‌گوید که معاونت حقوقی، لایحه اولیه را دارای ایراداتی از جمله مغایرت با آزادی بیان دانسته و پس از بررسی، تغییرات اساسی از جمله حذف سامانه راستی‌آزمایی و تعدیل مجازات‌ها را اعمال کرده است.

بعد از معاونت حقوقی، وزارت دادگستری هم هدف این لایحه را حفظ آزادی بیان همراه با مسئولیت‌پذیری کاربران فضای مجازی و تأمین امنیت روانی جامعه عنوان کرد و توضیح داد: «بسیاری از کشورها طی بیش از دو دهه گذشته با تدابیر جدی اداری و کیفری این موضوع را برای حفظ حقوق عامه پیگیری کرده‌اند.»

پاسخ سخنگوی دولت درباره لایحه‌ای که در پستو تنظیم شد؛ یکبار آن را بخوانید!

در این میان، پاسخ سخنگوی دولت به منتقدین یک جمله بود: یکبار متن لایحه را بخوانند. فاطمه مهاجرانی گفته: کسانی که

نشده و سلیقه بر قانون حاکم نشود. معاون حقوقی و وزیر دادگستری شما چه می‌کرده‌اند؟ شما نگران اعتبار و آبروی دولت، شخص خودتان و اوضاع مملکت نیستید که اجازه می‌دهید این گونه لویج تنظیم و ارسال شود؟

فاضلی در مطلب دیگری هم نوشته: لایحه «مقابله با انتشار محتوای خلاف واقع» علاوه بر «تفسیرپذیر سلیقه‌ای» علیه آزادی بیان بودن، نامتوازن هم هست؛ یعنی هیچ مجازاتی برای مقاماتی که محتوای خلاف واقع «گفته/می‌گویند/بگویند» در نظر نگرفته و فقط شهروند بی‌قدرت را بابت آن‌چه ارباب قدرت خلاف واقع تشخیص دهد مجازات می‌کند.

محمدجواد آذری جهرمی چهره دیگری که در انتخابات سال قبل برای پزشکیان نقشی پررنگ ایفا کرده بود، هم می‌نویسد: با احتمال بسیار بالا، با تعاریف موسع و مبسوط و جزاهای نامتناسب در لایحه ارسال دولت به مجلس برای اظهارنظر خلاف واقع در فضای مجازی؛ آزادی بیان نقض خواهد شد. این وعده رئیس‌جمهور با مردم نبود!

مدرس دانشگاه شریف: به خاطر تشویق بر ای رای به پزشکیان عذر می‌خواهم

علی شریفی زارچی، استاد بیوفانورماتیک ریاضی دانشکده مهندسی کامپیوتر دانشگاه صنعتی شریف و رئیس کمیته علمی المپیاد جهانی کامپیوتر، در شبکه اجتماعی ایکس به خاطر تشویق مردم برای دادن رای به مسعود پزشکیان در انتخابات عذرخواهی کرد و نوشت: دو فوریت «لایحه خفقان» در مجلس تصویب شد. خاموش کردن صدای معترضان، نقض آشکار وعده‌های انتخاباتی پزشکیان است. با وجود آن‌که عدم انتخاب سعید جلیلی را به نفع کشور می‌دانم، از همه هم‌میهنان به خاطر دعوت به انتخاب پزشکیان عذرخواهی می‌کنم و متعهد خواهم بود هرگز این اشتباه را تکرار نکنم.

انجمن صنفی روزنامه‌نگاران استان تهران هم از پزشکیان خواستخ بود این را پس بگیرد. در فرازی از بیانیه این انجمن آمده: چنین لایحه‌ای نه‌تنها از منظر حقوقی و اجتماعی قابل دفاع نیست، بلکه تصویب آن، نقطه عطفی منفی در تاریخ آزادی‌های مدنی و رسانه‌ای کشور خواهد بود. به‌ویژه آنکه برای نخستین‌بار، در متنی قانونی، سانسور به‌صراحت مجاز و حتی تکلیف شده است.

عباس عبدی روزنامه‌نگار در یادداشتی با عنوان «لایحه‌ای برای رواج خلاف‌گویی» در روزنامه اعتماد لایحه مقابله با انتشار محتوای خلاف واقع را ناقض آزادی بیان و ابزاری برای محدودسازی حقیقت می‌داند. او تأکید می‌کند مشکل اصلی، نبود مرجع مستقل و قابل اعتماد برای تشخیص حقیقت است، نه خلأ قانونی. عبدی هشدار می‌دهد که اجرای تبعیض‌آمیز این لایحه، نه‌تنها مانع دروغ نمی‌شود بلکه آن را رواج می‌دهد. او پیشنهاد می‌دهد لایحه پس گرفته شده و با مشارکت ذی‌نفعان، نسخه‌ای عادلانه‌تر و شفاف‌تر تدوین شود.

احمد زیدآبادی، فعال سیاسی اصلاح طلب، هم در کانال تلگرامی خود نوشت: راه مقابله با «نشر محتوای خلاف واقع در فضای مجازی» روشن است، اما هر سه قوه در این زمینه پا به بیراهه گذاشته‌اند و کار خود و جامعه را دشوارتر خواهند کرد.

عباس آخوندی وزیر پیشین راه و شهرسازی هم خطاب به پزشکیان نوشت: لطفاً با فوریت این لایحه را از مجلس پس بگیرید و نگذارید بندهای پیوند شما و جامعه یکی پس از دیگری پاره شود. این لایحه بدتر از لایحه حجاب است. هدفش کنترل آن‌چه در ذهن مردمان می‌گذرد است. طبیعی است که اجزایی نیست، لیکن موجب شکافی پرنشدنی در میان مردم و بدگمانی و دشمنی اکثریت با دولت خواهد شد. آن هم در این زمانی که دشمن غدار بیش از همیشه از این ملت کینه دارد و می‌خواهد آن‌ها را پاره‌پاره کند.

لایحه را پس بگیرید!

آذر منصوری دبیر کل حزب اتحاد ملت نیز

گروهی از اصلاح‌طلبان و اصولگرایان متفق‌القول به نقد لایحه‌ای پرداختند که از دولت چهارم به مجلس ارسال و مجلس نیز سریعاً دو فوریت آن را تصویب کرد، لایحه که طراحان آن یعنی قوه قضاییه و مجریه می‌گویند برای مقابله با دروغ پراکنی در فضای مجازی است اما حقوق دان‌ها و چهره‌های سیاسی درباره محتوای و تبعات اجرای آن هشدار می‌دهند و آن را تبدیل طرح صیانت به لایحه می‌خوانند. مهمتر از همه محتوای این لایحه حتی صدای حامیان جدی انتخاباتی پزشکیان را نیز بلند کرده است.

خبرآنلاین نوشت: عجیب نیست اگر آرای مسعود پزشکیان در انتخابات آینده ریاست‌جمهوری با ریزش شدیدی همراه شود. در یک سالی که از روی کار آمدن دولت مسعود پزشکیان می‌گذرد، او هیچ‌گاه تا این اندازه در معرض فشار افکار عمومی قرار نداشته است. لایحه «مقابله با محتوای خلاف واقع در فضای مجازی»، که با امضای رئیس‌جمهور به مجلس ارائه شده، در روزهای اخیر واکنش‌های گسترده‌ای را برانگیخته و از سوی برخی به‌عنوان «محدودسازی» یا «آخرین ضربه به آزادی بیان» تعبیر شده است. واکنش‌ها نه از جریان‌های سیاسی مختلفی شکل گرفت. در این مورد خاص انگار پزشکیان ناآگاهانه یکی از شعارهای انتخاباتی اش را محقق کرد: وفاق با جریان‌های سیاسی خاص و ضد وفاق با مردم و رای دهنندگان.

گروهی از اصلاح طلبان و اصولگرایان متفق‌القول به نقد لایحه‌ای پرداختند که از سوی پزشکیان به مجلس ارسال شد. از همه مهمتر آن‌که، آن‌هایی که در انتخابات ریاست‌جمهوری سال گذشته همه تلاش خود را برای رای آوری پزشکیان به کار گرفته بودند نیز به طور جدی به نقد سیاست دولت پرداختند؛ از محمدجواد آذری جهرمی وزیر ارتباطات دولت روحانی و محمدفاضلی جامعه‌شناس که در کمپین انتخاباتی پزشکیان حضور جدی داشتند تا محمد مهاجرى عضو شورای اطلاع رسانی دولت و دیگر حامیان رئیس‌جمهور چهاردهم مثل عباس آخوندی و شهیندخت مولاوردی.

برخی حقوق‌خوانده‌ها نیز از موضع کارشناسی خود از حق آزادی بیان دفاع کردند و حتی بدتر از طرح صیانت از فضای مجازی یا لایحه حجاب خواندند که در اردوگاه انتخاباتی پزشکیان با بدنامی به آن نگاه می‌شد.

مقابله با «دروغ» یا «حقیقت و آزادی»؟

لایحه دو فوریتی «مقابله با انتشار محتوای خبری خلاف واقع در فضای مجازی» با ۲۲ ماده در هشتم تیرماه در دولت تصویب و ۳۰ تیر با امضای مسعود پزشکیان و امین‌حسین رحیمی، وزیر دادگستری به مجلس ارسال شد. به رغم انتقادات گسترده، لایحه انقدر باب میل جریان رقیب پزشکیان در انتخابات گذشته بود که به فاصله کوتاهی دو فوریت آن یکشنبه پنجم مرداد با ۲۰۵ رای مورد تأیید مجلس قرار گرفت.

در نبود قانونی که از اهالی رسانه و منتشرکنندگان مفاسد اقتصادی حمایت تام و تمام کند، لایحه‌ای به مجلس ارسال شده که یکی از بندهایش وزارت ارشاد را موظف می‌کند سامانه‌ای به راه بیندازد که هر فردی اخبار خلاف واقع را در آن گزارش دهد و این سامانه ضمن تذکر به سکویی که در آن تخلف رخ می‌دهد به قوه قضاییه گزارش دهد. به این ترتیب به نام مقابله با محتوای خلاف واقع، برخوردهای سلیقه‌ای می‌تواند دامن گیر روزنامه‌نگاران و فعالان فضای مجازی شود؛ آن هم با تشدید مجازات‌هایی مثل حبس، جزای نقدی و ممنوعیت از فعالیت رسانه‌ای.

نفس آفرینان کمپین انتخاباتی پزشکیان:

قرارمان این نبود
 این مساله واکنش شدید کنشگران و تحلیلگران را به دنبال داشته است. محمد فاضلی جامعه‌شناس در شبکه اجتماعی ایکس می‌نویسد: جناب پزشکیان از شما حمایت کردیم که از این دست لویج خلاف واقع در پستو بررسی

آیا اسرائیل و آمریکا برنامه‌ای برای حمله مجدد به ایران دارند؟

زمانی اسرائیل حمله را انجام می دهد که ۱- دوباره بحث تهدید هسته ای ایران جدی شود. مثلا اگر ایران از NPT خارج شود یا با آژانس بین المللی انرژی اتمی قطع همکاری کند یا درباره ۴۰۰ کیلوگرم اورانیوم ایران هیچ اطلاعاتی وجود نداشته باشد. ۲- اگر تنش بین ایران و آژانس و ایران و آمریکا بدون شکل گیری توافق تشدید شود. در سناریوهای مذکور، نه تنها اسرائیل تلاش می کند از فرصت به دست آمده برای حمله نظامی استفاده کند، بلکه آمریکا نیز سناریوی دیپلماسی اجبار را با شدت ادامه می دهد.

فرارو نوشت: در شرایطی که ایران و تروئیکای اروپایی دور جدیدی از مذاکرات هسته‌ای را در استانبول آغاز کرده‌اند، دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا، در تازه‌ترین موضع‌گیری خود با بیان اینکه «ایران نباید حتی به غنی‌سازی نزدیک شود»، تلویحا از گزینه‌های غیرمذاکره‌ای سخن گفته است.

به گزارش فرارو، ایران در مذاکرات استانبول و در مقابل تروئیکای اروپا، بر حق خود برای ادامه غنی‌سازی در خاک کشور پافشاری کرده و از لزوم رفع تحریم‌ها و پرهیز از مکانیسم ماشه به‌عنوان شروط کلیدی یاد کرده است. عباس عراقچی، نیز پیشتر در گفت‌وگو با شبکه خبری آمریکایی فاکس نیوز تصریح کرده بود که تهران از غنی‌سازی اورانیوم چشم‌پوشی نخواهد کرد. او در این خصوص گفته بود: «روشن است که ما نمی‌توانیم از غنی‌سازی دست بکشیم چون دستاورد دانشمندان خودمان است و افزون بر آن مسئله غرور ملی مطرح است.» همزمان با این موارد برخی مقام‌های اسرائیلی نیز به تهدیدها و ادعاهای خود در خصوص ایران ادامه می دهند.

دکتر رحمان قهرمان پور، تحلیلگر ارشد سیاست خارجی و روابط بین الملل در گفت‌وگو با فرارو، به بررسی اتفاقاتی پرداخته که منتهی به حمله اسرائیل شد و در ادامه راهبردهای پیش رو با توجه به جدیدترین تحولات سیاست خارجی را مرور کرده است: برداشت طرف ایرانی و ترامپ از مذاکرات متفاوت است.

رحمان قهرمانپور به فرارو گفت: «صحبت

اسرائیل به ایران گفت: «شروع جنگ، یک شگفتی بود؛ مثل بحران مالی ۲۰۰۸ که هیچکس نمی توانست آن را پیش بینی کند. اگرچه برخی پیش از وقوع بحران می گفتند ممکن است اوضاع بحرانی شود اما هیچکس نمی توانست بگوید چه زمانی این اتفاق رخ می دهد. اما وقتی بحران مالی ۲۰۰۸ از حالت شگفتی به حالت «روند» تبدیل شد. امکان تجزیه تحلیل این روند نیز ایجاد شد. بنابراین سوال ما هم این نخواهد بود که اسرائیل حمله می کند یا خیر بلکه سوال اصلی این است که در چه صورتی احتمال حمله اسرائیل بیشتر است چرا که با یک روند رو به رو هستیم. زمانی اسرائیل حمله را انجام می دهد که ۱- دوباره بحث تهدید هسته ای ایران جدی شود. مثلا اگر ایران از NPT خارج شود یا با آژانس بین المللی انرژی اتمی قطع همکاری کند یا درباره ۴۰۰ کیلوگرم اورانیوم ایران هیچ اطلاعاتی وجود نداشته باشد. ۲- اگر تنش بین ایران و آژانس و ایران و آمریکا بدون شکل گیری توافق تشدید شود. در سناریوهای مذکور، نه تنها اسرائیل تلاش می کند از فرصت به دست آمده برای حمله نظامی استفاده کند، بلکه آمریکا نیز سناریوی دیپلماسی اجبار را با شدت ادامه می دهد.»

قهرمان پور درباره مکانیسم ماشه و تاثیر آن بر افزایش تنش‌ها گفت: «نمی توان گفت که مکانیسم ماشه به تنهایی روی وقوع حمله موثر است. در واقع نمی توانیم تایید کنیم که به محض فعال سازی مکانیسم ماشه، اسرائیل هم حمله می کند. اما واقعیت این است که فعال شدن مکانیسم ماشه در شرایط موجود به تشدید بی اعتمادی و تشدید فضای منفی علیه ایران کمک خواهد کرد. ممکن است اسرائیل و آمریکا این موضوع را به عنوان بهانه ای برای حمله در ماههای آینده در نظر بگیرند و جامعه بین الملل را قانع کنند که ایران قصد همکاری ندارد. در واقع گرچه مکانیسم ماشه به تنهایی باعث حمله نمی شود اما می تواند سلسله اقداماتی را رقم زند که این اقدامات در نهایت منتهی به افزایش تنش بین ایران، آمریکا و اسرائیل شود.»

به رفتار اسرائیل، «جنگ پیش دستانه» گفته می شود. یعنی بیش از این که مسئله تهدید ایران مطرح باشد، اسرائیل به این نتیجه رسید که فرصتی که در اختیار داشت، تکرار نشدنی است. در واقع اسرائیلی‌ها معتقد بودند که اگر ریسک حمله به ایران را به جان نخرند، به تعبیر خودشان، تهدید ایران از کنترل خارج می شود. بنابراین با وجود همه مخاطرات بزرگ موجود، حمله را انجام دادند. شاید به همین دلیل بود که آینده پژوهها به این وضعیت «شگفتی» نام داده بودند. در واقع شرایط به شکلی بود که نمی شد با قطعیت گفت حمله رخ می دهد یا خیر. اسرائیل احساس می کرد بعد از عملیات ۷ اکتبر و تضعیف محور مقاومت یک فرصت بی نظیر ایجاد شده که باید از آن نهایت بهره را برده و با تهدید هسته ای ایران مقابله کند. آمریکا نیز با اسرائیل همراهی کرد و در نهایت نیز ترامپ توقف جنگ را رقم زد.»

وی افزود: «وقتی ترامپ می گوید ایران نباید غنی سازی کند به این معناست که اگر ایران بخواهد توافق انجام دهد باید شرط «غنی سازی صفر» را هم بپذیرد. این شرایط باعث شد که هم حمله آمریکا به فردو رخ دهد و هم مذاکرات متوقف شود. در واقع چارچوب برخورد آمریکا با مسئله ایران «دیپلماسی اجبار» است یعنی هم استفاده از دیپلماسی و هم استفاده از زور و قدرت نظامی در صورت به بن بست رسیدن دیپلماسی. بنابراین وقتی توافقی نشد و آمریکا به این نتیجه رسید که ایران نمی خواهد توافق کند، بحث حمله نظامی پیش آمد. اکنون هم ترامپ دوباره سناریوی مذاکره و اگر مذاکره موفق نباشد حمله نظامی، را مطرح می کند.»

های اخیر ترامپ موضوع مهمی است به ویژه از این جهت که از آن چیزی که ترامپ به عنوان توافق یا مذاکره مطرح می کند، با آن برداشتی که طرف ایرانی دارد متفاوت است. به عبارت ساده تر، ترامپ مذاکره را اینگونه مطرح می کند که اگر ایران حاضر است با شرایط ما کنار بیاید، سر میز مذاکره حاضر شود. بنابراین بر اساس نظر ترامپ، نمی شود که ایران بگوید یک شرط را قبول دارم اما شرطی دیگر را نه. این نکته مهمی است و شاید یکی از دلایلی که فعلا باعث توقف در روند مذاکرات شده همین امر است. در واقع ایران انتظار دارد مثل دوران بایدن، مذاکرات حول محور موضوعات مشخص، مکتوب و مثل سند برجام باشد اما ترامپ وارد جزئیات نمی شود. کلی گفتگو می کند و معتقد است ابتدا باید طرفین اصل توافق را بپذیرند و سپس کارشناسان راجع به جزئیات و مسائل فنی بحث کنند. بنابراین در این بخش، اختلاف نظر جدی وجود دارد.»

فراخوان مزایده عمومی

اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده ای استان خراسان رضوی در نظر دارد مناقصات به شرح ذیل را از طریق سامانه الکترونیکی دولت برگزار نماید. تاریخ انتشار در سامانه ۱۴۰۴/۰۵/۰۶ می باشد.

شماره مناقصه	موضوع مناقصه	شماره فرخوان در سامانه	مبلغ تضمین شرکت در مناقصه (ریال)	مبلغ بر آورد (ریال)
۱۴۰۴/۳۱/۱۱۱	ارائه خدمات حمل و نقل درون شهری و برون شهری در طول محورهای مواصلاتی داخل و خارج استان خراسان رضوی و ایاب و ذهاب کارکنان (نوبت اول)	۲۰۰۴۰۰۱۴۲۳۰۰۰۰۷۷	۱۴/۴۸۹/۶۱۸/۸۵۰	۲۸۹/۷۹۲/۳۷۷/۰۰۰
۱۴۰۴/۳۱/۱۱۲	خرید و تحویل انواع قطعات پیش ساخته ی بتنی (صندوقه و لوله ی بتن آرمه) برای سطح استان خراسان رضوی (نوبت اول)	۲۰۰۴۰۰۱۴۲۳۰۰۰۰۷۸	۲/۴۹۷/۰۰۰/۰۰۰	۴۹/۹۴۰/۰۰۰/۰۰۰
۱۴۰۴/۳۱/۱۱۲	عملیات تکمیل احداث راه دسترسی به مجتمع خدمات رفاهی بیشه (صفرپور) محور مشهد - کلات (نوبت اول)	۲۰۰۴۰۰۱۴۲۳۰۰۰۰۷۹	۲/۹۶۶/۳۳۸/۲۵۲	۵۹/۳۲۶/۷۶۵/۰۳۸

شناسه آگهی ۱۹۷۲۴۳۰

مهلت دریافت اسناد مناقصه : تا ساعت ۰۰: ۱۳ روز سه شنبه تاریخ ۱۴۰۴/۰۵/۱۴

مهلت تحویل پاکات مناقصه : تا ساعت ۱۳ روز شنبه مورخ ۱۴۰۴/۰۵/۲۵

تاریخ و ساعت بازگشایی پاکات مناقصه : ساعت ۰۰: ۸ روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۴/۰۵/۲۶

اطلاعات تماس دستگاه مناقصه گزار : مشهد- انتهای خیابان فدائیان اسلام - کد پستی ۹۱۷۳۶۹۵۶۳۶- تلفن تماس ۰۵۱-۳۳۴۱۲۰۲۴-۸ و نمابر : ۰۵۱-۳۳۴۳۵۸۸۸

محل دریافت و تحویل اسناد مناقصه : سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به نشانی www.setadiran.ir

اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده ای استان خراسان رضوی

بازگشت غیررسمی دلار جهانگیری؟

در هفته گذشته، شماری از نمایندگان مجلس شورای اسلامی طرحی دو فوریتی با عنوان «تقویت پول ملی و سرمایه‌گذاری برای تولید» به مجلس ارائه کردند؛ طرحی که به‌زعم طراحان آن، قرار است با تثبیت نرخ ارز و کنترل تورم، بستری برای رونق تولید داخلی، تقویت ارزش ریال و افزایش امنیت اقتصادی فراهم آورد.

به گزارش روزنامه «صبح امروز» و به نقل از اقتصاد ۲۴، این طرح با ۷۵ امضا از سوی نمایندگان، روز ۲۴ تیرماه ۱۴۰۴ (۱۵ ژوئیه ۲۰۲۵) به مجلس تقدیم شد، اما تاکنون اعلام وصول نشده است. هم چنین باید اشاره داشت که اساساً عنوان کامل طرح «تقویت پول ملی و سرمایه‌گذاری برای تولید» است و به صورت دو فوریتی ارائه شده است.

این البته در حالی است که در سوی دیگر، کارشناسان اقتصادی با دیده تردید به آن می‌نگرند و نسبت به تکرار تجربه‌های شکست‌خورده گذشته، بازگشت سیاست‌های ارزی دستوری و تشدید نااطمینانی در اقتصاد ایران هشدار می‌دهند.

تغییر نظام ارزی؛ از شناور

مدیریت شده به «میخکوب خن‌زنده»

اما بر اساس مفاد اولیه این طرح، نمایندگان پیشنهاد داده‌اند که نظام ارزی فعلی کشور که مبتنی بر «شناور مدیریت شده» است، به نظام «میخکوب تعدیل‌شونده» (یا خن‌زنده) تغییر یابد. در این ساختار، نرخ ارز رسمی (مثلاً ۲۸۵۰۰ تومان برای هر دلار) در بازه‌ای نسبتاً ثابت تثبیت می‌شود و صرفاً با فرمولی از پیش تعیین‌شده و تدریجی (به‌مثابه خریدن) در طول زمان تعدیل خواهد شد. هدف از این تغییر، جلوگیری از نوسانات شدید ارزی، افزایش پیش‌بینی‌پذیری و مهار تورم عنوان شده است. طرح همچنین شامل بسته‌های ۱۶ ماده‌ای از سیاست‌های مکمل است؛ از جمله پیمان‌سپاری ارزی، الزام صادرکنندگان به فروش ارز با نرخ رسمی، ممنوعیت معاملات شخصی طلا و ارز خارج از ضوابط رسمی، و اصلاح قوانین مالیاتی مرتبط با صادرات مواد خام.

از اصلی‌ترین بندهای این طرح می‌توان به صورت تیتروار به موارد زیر اشاره کرد:

- الزام عرضه ارز صادراتی با نرخ رسمی
- پیمان‌سپاری ارزی
- مدیریت تقاضا، ایجاد کارگروه‌های تخصصی، کنترل قاچاق، سامان‌دهی معاملات ارز و سکه
- ممنوعیت معاملات شخصی با ارز، طلا، رمزارزها خارج از ضوابط
- اصلاح قوانین مالیاتی صادرات مواد خام و نیمه‌خام
- اصلاح بودجه ۱۴۰۴ و تدوین ۱۴۰۵ بر پایه نرخ ۲۸۵۰۰ تومان
- فعالیت رسانه‌های برای اقلان عمومی و ترغیب سپرده‌گذاری ارز/طلا در بانک‌ها
- اصلاحات قانونی و مالیاتی
- حذف معافیت مالیاتی صادرات مواد خام/نیمه‌خام

- حذف اتصال قیمت کالاهای داخلی به نرخ‌های جهانی و بورس ارز (ماده‌های هدفمندی یارانه و تنظیم مقررات مالی)
- ممنوعیت معامله با ارز و طلا توسط اشخاص حقیقی/حقوقی به‌عنوان نوعی «قاچاق» در صورت عدم پایبندی به ضوابط چهارچوبی دولت.

ارزیابی کارشناسان از طرح؛ نیت خوب، ابزار خطرناک

این در حالی است که حتی پیش از پذیرفته شدن دو فوریت این طرح؛ و طرح آن در مجلس موضوع ارز ۲۸۵۰۰ تومانی بیش از همه مورد توجه قرار گرفته و کارشناسان اقتصادی با وجود پذیرش اهداف کلی این طرح (مانند تقویت پول ملی و مقابله با بی‌ثباتی)، نسبت به شیوه‌های پیشنهادی آن هشدار می‌دهند.

هم چنین؛ کارشناسان هشدار می‌دهند این مدل ممکن است از نوسانات ناگهانی ارز

از اصلی‌ترین موارد اثرات منفی چنین طرحی نیز می‌توان به موارد زیر اشاره کرد: ایجاد شکاف مجدد بین نرخ رسمی و آزاد ارز؛ اعمال نرخ تثبیت شده ۲۸۵۰۰ تومان برای دلار در شرایطی که بازار آزاد نرخ‌های بسیار بالاتری را تجربه می‌کند، منجر به بازگشت بازارهای چند نرخ، رانت ارزی و فساد اداری و وارداتی خواهد شد.

فرار سرمایه و کاهش انگیزه صادرات؛ الزام صادرکنندگان به بازگشت ارز با نرخ دستوری، انگیزه صادرات را تضعیف می‌کند و در نهایت به کاهش درآمدهای ارزی کشور می‌انجامد. همچنین، سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی در فضای که قیمت ارز به‌صورت اداری و غیرواقعی تعیین می‌شود، از ورود سرمایه اجتناب می‌کنند. سرکوب تولید به جای حمایت از آن؛ برخلاف عنوان طرح، تثبیت مصنوعی نرخ ارز باعث ارزان‌سازی واردات و ضربه به تولید داخلی می‌شود. هم‌چنین ممنوعیت معاملات طلا، ارز و رمزارزها توسط مردم، فضای اقتصادی را بیش از پیش امنیتی و محدودکننده خواهد کرد و اعتماد عمومی به سیاست‌گذار اقتصادی را کاهش می‌دهد.

سقوط ناگهانی معیشت پس از سرکوب ارزی؛ تجربه جهانی نشان داده که نرخ‌های تثبیت‌شده بدون پشتوانه ارزی کافی، دیر یا زود تحت فشار واقعیت‌های اقتصادی فرو می‌ریزند. در آن صورت، جهش ناگهانی و شدید نرخ ارز، مانند سال‌های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۷، آثار ویرانگری بر تورم و معیشت خواهد گذاشت.

تثبیت نرخ ارز؛ زمینه‌ساز رانت، فساد و خروج سرمایه

اما در این میان یک فصل مهم از آسیب‌ها و اثرات منفی چنین طرحی را باید به‌طور جدا و در موضوع رانت و فساد جست‌وجو کرد.

یکی از مهم‌ترین نقدهایی که در سال‌های گذشته به سیاست تخصیص ارز ترجیحی (مشهور به دلار جهانگیری) وارد می‌شد، ایجاد رانت ساختاری و فساد گسترده در فرآیند واردات، تخصیص ارز و قیمت‌گذاری بود. حال، با وجود حذف رسمی ارز ۴۲۰۰ تومانی، بازگشت به سیاست تثبیت‌شده نرخ ارز و این‌بار با عدد ۲۸۵۰۰ تومان، نگرانی‌های مشابهی را در فضای کارشناسی ایجاد کرده است.

در سال‌های اجرای سیاست ارز ترجیحی، بارها گزارش شد که واردکنندگان با استفاده از ارز دولتی، کالاهایی وارد می‌کردند که یا اساساً وارد نمی‌شد، یا به قیمت ارز آزاد به بازار عرضه می‌شد. در نتیجه، نه تنها قیمت کالا برای مصرف‌کننده نهایی کاهش نمی‌یافت، بلکه فاصله بین نرخ رسمی و نرخ بازار، انگیزه‌ای قوی برای تقلب، جعل اسناد، و انتقال سرمایه به خارج از کشور فراهم می‌کرد.

تعدد نرخ ارز، با ایجاد «بازار دوم» و «منافع ویژه»، بستر شکل‌گیری فساد سیستمی را فراهم می‌کند. با تثبیت نرخ رسمی و الزام به فروش ارز صادراتی با آن نرخ، صادرکنندگان واقعی یا انگیزه‌ای برای بازگشت ارز ندارند، یا آن را از طریق صرافی‌ها و حساب‌های واسط،

اساس دستور سیاسی و نه واقعیت بازار، این در حالی است که کارشناسان هشدار می‌دهند که حذف یک نرخ ترجیحی با رانت و جایگزینی آن با نرخ دیگر که صرفاً ظاهری تکنوکراتیک دارد، اما همچنان در تقابل با منطق بازار است، صرفاً بازتولید همان شکست‌ها با ظاهری متفاوت خواهد بود.

مواضع دیر روز، تصمیمات امروز؛

تناقض آشکار

این گونه بود که در سال ۱۴۰۱، دولت ابراهیم رئیسی و مجلس اصولگرا، حذف دلار ۴۲۰۰ تومانی را با شعار مقابله با فساد، کنترل رانت و برقراری عدالت اقتصادی اجرا کردند. در همان زمان، احسان خاندوزی، وزیر اقتصاد، با صراحت اعلام کرد: «تخصیص ارز ترجیحی ۴۲۰۰ تومانی به دلایل متعدد اقتصادی و مدیریتی شکست‌خورده است. سیاست دولت، حرکت به سمت نرخ واحد ارز و شفاف‌سازی است.»

سید ابراهیم رئیسی نیز در سخنرانی‌های متعددی تأکید کرد که «ارز ترجیحی یعنی تبعیض» و وعده داد با حذف آن، نظام ارزی کشور اصلاح خواهد شد و منابع به‌صورت مستقیم به مردم بازمی‌گردد.

در همان زمان بود که مجلس یازدهم نیز در قانون بودجه ۱۴۰۱، عملاً حکم به حذف ارز ترجیحی داد و قالیساف، رئیس مجلس، این اقدام را «تاریخی» خواند و آن را نشانه «شجاعت در اصلاحات ساختاری» دانست.

اکنون اما، همین نهاد قانون‌گذاری در زمان ریاست همان محمدباقر قالیباف در سمت رئیس مجلس، طرحی را پیگیری می‌کند که در ظاهر ساختاری متفاوت دارد، اما در باطن، همان سیاست تثبیت نرخ ارز با مداخلات اداری و تحمیل قیمت رسمی بر بازار است.

نرخ ۲۸۵۰۰ تومانی در طرح اخیر، همان نقشی را بازی می‌کند که دلار ۴۲۰۰ تومانی در گذشته بازی می‌کرد؛ با این تفاوت که این‌بار در پوشش تثبیت برای «تقویت پول ملی» عرضه می‌شود.

از نگاه بسیاری از ناظران اقتصادی، این چرخش آشکارا نشان‌دهنده آن است که تصمیم‌گیران اقتصادی، نه بر مبنای اصول پایدار، بلکه در واکنش به شرایط سیاسی و روانی روز، سیاست‌گذاری می‌کنند. نتیجه این رفتار، تزلزل اعتماد عمومی و شکنندگی بیشتر در بازارها خواهد بود.

اثرات منفی بالقوه طرحی که یک بار

شکست خورد

اما فارغ از همه جدل‌ها و انتقام‌گیری‌های سیاسی که بعد از ریاست جمهوری مرحوم سید ابراهیم رئیسی برای تخریب دولت رقیب و حتی شخص اسحاق جهانگیری در دستور کار برخی اعضای دولت قرار گرفته بود، چنین طرحی همواره با آسیب‌های جدی در اقتصاد رو به رو بوده و عجیب این جاست که چطور آسیب این روش در دلار ۴۲۰۰ تومانی دیده می‌شد، اما در تعیین ارز پایه ۲۸۵۰۰ تومانی قرار است نادیده گرفته شود؟

جلوگیری کند، اما در بلندمدت فساد اقتصادی، افزایش شکاف نرخ رسمی و آزاد، بروز «بیماری هلندی» و احتمال جهش شدید ارزی را به دنبال خواهد داشت.

برخی از کارشناسان نیز معتقد هستند که حتی بخش تثبیت قلمروی قیمتی رسمی بدون تطبیق با واقعیات اقتصادی، منطبق عرضه و تقاضا را نادیده می‌گیرد و عمدتاً جلوه‌ای از سرکوب ارزی خواهد بود.

چنانچه دکتر علی دینی ترکمانی، اقتصاددان توسعه، در گفت‌وگویی تأکید کرده که «سیاست تثبیت نرخ ارز در بستر تورم مزمن، نه تنها پایدار نمی‌ماند بلکه زمینه‌ساز فساد، رانت ارزی و جهش‌های ارزی بعدی می‌شود». او هم چنین تجربه‌های شکست‌خورده دهه ۱۳۷۰ و اوایل دهه ۱۳۹۰ در تثبیت نرخ ارز را یادآور می‌شود که در نهایت به بحران‌های ارزی، افزایش کسری بودجه و تورم شدید ختم شد. از نگاه برخی دیگر از کارشناسان، تلاش برای مهار انتظارات تورمی از طریق تثبیت دستوری نرخ ارز، بدون اصلاحات بنیادین در سیاست‌های مالی و تجاری، یک سرکوب ارزی کلاسیک است که نتیجه‌ای جز انباشت فشار در بازار و خروج سرمایه نخواهد داشت.

بازگشت غیررسمی به دلار جهانگیری؟

در این میان مسأله عجیب این است که برای بسیاری این طرح یادآور دلار جهانگیری در اقتصاد ایران بود که بارها مورد انتقاد قرار گرفت و حتی دستمایه طنز حلقه تندروهای اصولگرا قرار گرفته بود و حالا به نظر می‌رسد در مجلس کاملاً نزدیک به همان تفکر بار دیگر چنین طرحی مطرح شده است.

چنان‌چه یکی از ابعاد تناقض‌آمیز طرح «تقویت پول ملی» آن است که در ظاهر، تدبیری برای ایجاد ثبات اقتصادی معرفی می‌شود، اما در عمل، بازگشتی است به همان سیاستی که پیش‌تر از سوی جریان تندروها و برای رقابت سیاسی مورد حمله قرار گرفته بود؛ به‌ویژه که مشابه همین ایده یعنی سیاست ارز چند نرخ و تثبیت دستوری نرخ دلار در دولت ابراهیم رئیسی و مجلس اصولگرایی آن دوران به شدت نقد شده بود.

در ابتدای دولت سیزدهم، سیاست موسوم به «دلار ۴۲۰۰ تومانی» که در دولت حسن روحانی و توسط معاون اول او، اسحاق جهانگیری، برای مدیریت بحران ارزی سال ۱۳۹۷ اجرا شد، هدف نقدهای گسترده قرار گرفت. منتقدان اصولگرا، آن سیاست را مصداق «فساد ساختاری»، «رانت‌سازی» و «ارزپاشی بی‌هدف» می‌دانستند و حذف آن را گامی در جهت شفاف‌سازی اقتصاد معرفی می‌کردند.

دولت رئیسی نیز با شعار «جراحی اقتصادی» و حذف ارز ترجیحی وارد میدان شد، اما اکنون با حمایت جریان‌های همسو در مجلس، طرحی در حال بررسی است که باز هم نوعی نرخ رسمی تثبیت‌شده و الزام‌آور برای تخصیص ارز را احیا می‌کند. تفاوت تنها در عدد دلار است: به جای ۴۲۰۰ تومان، این‌بار ۲۸۵۰۰ تومان؛ اما منطق اقتصادی همان است: تثبیت قیمت ارز بر

دور از رصد رسمی به چرخه غیررسمی منتقل می‌کنند.

در چنین ساختاری، رانت توزیع ارز دولتی عملاً به یکی از کانال‌های اصلی فساد مالی و نابرابری اقتصادی تبدیل می‌شود. نهادهای توزیع‌کننده (اعم از بانک مرکزی، وزارت صمت، یا سازمان توسعه تجارت) با اختیارات بالا در تخصیص ارز، در معرض فشار، فساد اداری و حتی زدوبندهای سیاسی قرار می‌گیرند. چنان‌چه کارشناسان هشدار می‌دهند که بدون شفافیت کامل در فرآیند تخصیص ارز، نظارت فراگیر بر زنجیره واردات و عرضه و دسترسی عمومی به داده‌های معاملاتی، هیچ نرخ رسمی ارز نمی‌تواند از فساد مصون بماند، حتی اگر هدف آن «تقویت پول ملی» باشد.

تجربه‌های مستند از فساد ارزی در

گذشته

بررسی تجربه اجرای ارز ترجیحی در فاصله سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۰، به‌ویژه در دولت دوازدهم، نشان می‌دهد که سیاست چندنرخ ارز عملاً به یکی از مهم‌ترین بسترهای فساد اقتصادی در کشور تبدیل شد. بر اساس گزارش دیوان محاسبات کشور، تنها در سال ۱۳۹۸ بیش از ۴.۸ میلیارد دلار ارز دولتی تخصیص یافته به واردکنندگان به سرانجام مشخص نرسید و یا کالاهای ثبت‌شده اصلاً وارد کشور نشد. چنان‌چه از جمله پرونده‌های مهم آن دوره می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

پرونده واردات موبایل با ارز دولتی (۱۳۷۹): بیش از ۱۰۰ شرکت واردکننده تلفن همراه، ارز ۴۲۰۰ تومانی دریافت کردند، اما بخش عمده کالاهای واردشده با نرخ آزاد در بازار فروخته شد. حتی در مواردی، ارز دریافت‌شده ولی کالایی وارد نشد.

پرونده خوراک دام و نهاده‌های کشاورزی: هزاران تن نهاده دامی با ارز دولتی وارد شد، اما گزارش‌های رسمی نشان داد این اقلام با قیمت آزاد به دامداران فروخته شد یا در بازار آزاد احتکار گردید. این مسئله موجب بحران در صنعت دامداری و افزایش قیمت لبنیات و گوشت شد.

پرونده شرکت‌های صوری: برخی دریافت‌کنندگان ارز، شرکت‌هایی بودند که وجود خارجی نداشتند یا با هویت‌های جعلی ثبت شده بودند. این مسئله به‌ویژه در حوزه واردات تجهیزات پزشکی و قطعات الکترونیکی به‌وضوح مشاهده شد.

این روند اما چنان شدت گرفت که در سال‌های بعد نهادهای نظارتی و رسانه‌های مستقل تخمین زدند که در مجموع سال‌های اجرای ارز ترجیحی، میلیاردها دلار از منابع ارزی کشور در فضایی غیرشفاف هدر رفت یا به جیب گروه‌های خاص رفت؛ منابعی که در شرایط تحریم و بحران ارزی، می‌توانستند صرف تأمین کالاهای ضروری یا تقویت ذخایر بانک مرکزی شوند.

عجیب نیست که با این پیشینه، کارشناسان هشدار می‌دهند که تثبیت مجدد نرخ ارز رسمی بدون سازوکار شفاف و هوشمند تخصیص ارز، تکرار همان مسیر گذشته خواهد بود؛ با همان پیامدها: فساد، ناکارآمدی، و تشدید بی‌اعتمادی عمومی.

ثبات از مسیر اصلاح، نه تثبیت

دستوری

اکنون نیز اگرچه هدف از طرح اخیر مجلس، ایجاد ثبات ارزی و تقویت تولید است، اما تجربه‌های گذشته و تحلیل‌های کارشناسان نشان می‌دهد که تثبیت نرخ ارز بدون اصلاحات ساختاری در بودجه، نظام بانکی، تجارت خارجی و سیاست پولی، نه تنها موفق نخواهد بود، بلکه خطر تشدید بحران را نیز در پی دارد.

اقتصاد ایران برای دستیابی به پول ملی قوی، نیازمند اعتمادسازی، شفافیت، انضباط مالی و اصلاح حکمرانی اقتصادی است؛ نه تکرار سیاست‌هایی که بارها به بی‌ثباتی، رانت و فساد انجامیده‌اند.

از تمجید تا تحقیر

فیلم «پیرسر» ساخته اکتای براهنی، از همان ابتدای آکرانش، چه به لحاظ موضوع و فرم و چه به خاطر زمان نمایش (هم‌زمان با تنش‌های سیاسی جنگ اسرائیل علیه ایران)، در کانون توجه مخاطبان و منتقدان قرار گرفت. اثری که اگر چه در گیشه موفق ظاهر شد و نماینده‌ای شاخص از سینمای اجتماعی این روزهای ایران به شمار می‌رود، اما موجی از واکنش‌ها، تحلیل‌ها و حواشی را نیز به دنبال داشت.

به گزارش روزنامه «صبح امروز» و به نقل از خبر آنلاین؛ در مرکز درام، یک پدر نشسته؛ نه یک مرد، که یک استعاره؛ مردی که از کنترل خود بر فرزندان، خانه، زبان و حتی مرگ دیگران لذت می‌برد. «پیرسر» تماشاگر را با یکی از رادیکال‌ترین تصاویر سینمای ایران از پدرسالاری متعفن، رو به زوال و در عین حال انتقام‌جو روبه‌رو می‌کند. غلام، پدر خانواده، نه صرفاً یک متجاوز است و نه تنها یک مرد خشونت‌گر. او نماد ساختاریست که فرو می‌باشد، اما پیش از مرگ، همه را با خود پایین می‌کشد. نتیجه، فیلمیست که مخاطب را به ناچار از وضعیت تماشاگر صرف بیرون می‌کشد و وادارش می‌کند موضع بگیرد. غلبه فیلم یا له آن، اما نه بی تفاوتی. در آغاز آکران، فضای مجازی و رسانه‌ها مملو از نقدهای مثبت و تحسین‌های پرشور بود. اما خیلی زود، ورق برگشت. برخی چهره‌های سیاسی و فرهنگی با نگاهی تند و حتی توهین‌آمیز به فیلم تاختند.

بیبانیه به‌صراحت هشدار می‌دهد که تبدیل سینیما به میدان تصفیه حساب‌های سیاسی، ضمن آسیب به سرمایه‌گذاری فرهنگی، به «فرار سرمایه»، «بیکاری صنوف فرهنگی» و «مخدوش شدن امنیت روانی اهالی فرهنگ» منجر خواهد شد. امضاکنندگان این متن با اشاره به سوابق درخشان سینمای ایران، تأکید کردند که موج نفرت‌پرانی و توهین، از تباطلی با نقد هنری ندارد و خواستار برخورد قانونی نهادهای مسئول با آن دسته از افراد یا جریاناتی شدند که «سینما را وجه‌المصلحه منافع محفلی» خود قرار داده‌اند.

از نقد ایدئولوژیک تا خوانش

روان‌شناختی

فیلم «پیرسر» به‌واسطه ساختار و محتوای متفاوتش، بستر تفسیر گوناگونی شده است: مهدی افشارنیک در یادداشتی تحت عنوان «هیولا در درون ماست»، تحلیلی روان‌کاوانه از فیلم ارائه داد. نویسنده، شخصیت غلام را آمیزه‌ای از فتودور کارمازوف، ادیپ و حتی رستم در اسطوره‌های پدرکشی و پسرکشی می‌داند. غلام فاقد وجدان اخلاقی (فرامن فرویدی) و نماینده‌ی «سایه» در روان‌کاوی یونگ است؛ او تجسم فساد، انحطاط اخلاقی، شهوت و قدرت‌طلبی در یک جامعه‌ازهم‌گسیخته است. در برابر او، علی نماد مقاومت، آگاهی و فضیلت است؛ شخصیتی که از دل تاریکی، توان مقابله با هیولای درون را می‌یابد. رعنا نیز نه فقط معشوق، بلکه محرک آگاهی، کاتالیزور تحول و افشاکندنده‌ی حقیقت است؛ نقشی میان‌گروشنکای داستایوفسکی و زن اثری هدایت. در نهایت، نویسنده تأکید می‌کند که هیولای اصلی درون انسان‌هاست و تنها با آگاهی، شهامت و کنش قهرمانانه است که می‌توان بر آن چیره شد.

افشین امیرشاهی، روزنامه‌نگار نیز با نگاهی جامعه‌شناختی، فیلم را تصویری تلخ و بی‌پروا از سلطه مردانه و فروپاشی خانواده در بستر فرهنگی ایران می‌داند. او تأکید دارد که فیلم بدون شعار، مسائل مهمی چون اعتیاد، خشونت خانگی، سرکوب زنان و گسست نسل‌ها را مطرح می‌کند.

او معتقد است که «پیرسر» اثری اجتماعی، تلخ و جسورانه است که به سلطه‌ی مردانه، فروپاشی خانواده و رنج پنهان قربانیان - به‌ویژه زنان - می‌پردازد. داستان حول شخصیت غلام، پدری مستبد، معاند و ویرانگر می‌چرخد که در خانه‌ای کهنه و آشفته با دو پسر بی‌انگیزه و وابسته‌اش زندگی می‌کند. این خانه، نمادی از فروپاشی اخلاقی و عاطفی یک نسل است. خشونت غلام تنها فیزیکی نیست، بلکه در نگاه، زبان و رفتار سلطه‌گرانه‌اش نمود دارد.

به باور او، «پیرسر» با جسارت به سراغ موضوعاتی مانند پدرسالاری، گسست نسلی، سرکوب زنان و فساد اخلاقی می‌رود. فیلم با وجود زمان طولانی‌اش، ریتم مناسبی دارد و با شخصیت‌پردازی دقیق، تماشاگر را درگیر نگه می‌دارد. اگرچه شاهکار نیست، اما از معدود آثار قابل تأمل سینمای ایران در سال‌های اخیر است که لایه‌های پنهان جامعه و خانواده را بی‌پروا به تصویر می‌کشد. «پیرسر» بدون شعار دادن، مسائل مهمی را مطرح می‌کند. اعتیاد، خشونت

خانگی، بی‌اعتمادی میان نسل‌ها، فشارهای اقتصادی و روانی و بحران نقش‌های جنسیتی. سکانس‌های تکان‌دهنده فیلم از سیلی‌های برادران، تا مرگ رعنا و خشونت پایانی تماشاگر را وادار می‌کند تا با خود و جامعه‌اش روبه‌رو شود.

دفاع از آزادی بیان

در دفاع از فیلم، چهره‌هایی چون فاطمه مهاجرانی (سخنگوی دولت) و محمود گبرلو (منتقد سینما) موضع‌گیری کردند. مهاجرانی تأکید کرد: «فیلم «پیرسر» روایتی جسورانه از زخمی که اگر نبینیمش، درمان نمی‌شود. هنر قرار نیست همیشه دل‌نشین باشد؛ گاهی فقط قرار است ما را وادار به فکر کند. فضای فرهنگی باید مجال گفت‌وگو بدهد، نه حذف.»

محمود گبرلو در یادداشت «خطری برای نظام یا فرصتی برای گفت‌وگو؟» نگاهی واقع‌گرایانه و غیرهیجانی به فیلم «پیرسر» دارد. او تأکید می‌کند که این اثر نه تهاجمی علیه نظام است و نه حاوی تهدیدی امنیتی، بلکه تلاشیست برای گفت‌وگو درباره گره‌های اجتماعی و نسلی. گبرلو می‌نویسد که فیلم برخلاف برخی برداشت‌ها، قصد تضعیف مفهوم «پدر» یا اقتدار را ندارد، بلکه نقدیست بر اندیشه‌ای که مانع رشد آگاهانه فرزندان می‌شود. او از منتقدان ایدئولوژیک می‌خواهد شرایط زمانه را در نظر بگیرند و سینما را بستری برای گفت‌وگو و تحلیل اجتماعی بدانند.

در نگاه او، «پیرسر» نمونه‌ای از سینمای اجتماعی جدی و شجاع است که با عبور از خطوط قرمز مرسوم، نشان می‌دهد سینماگران جوان توانایی خلق آثار تأمل‌برانگیز را دارند. گبرلو نتیجه می‌گیرد که اگر سیاست‌گذاران فرهنگی به فیلم‌سازان اعتماد کنند، سینمای ایران می‌تواند بار دیگر مخاطب آگاه امروز را جذب کند.

مجید رضاییان، استاد ارتباطات، در یادداشت خود با عنوان «پیرنگ»، یادآوری کرد که نقد بدون پذیرش دیگری ممکن نیست. او فیلم را آینه‌ای از واقعیت جامعه دانست و هشدار داد که رد یا تویف آن، نشانه‌ای از ببری فکری است. او می‌نویسد فیلم «پیرسر» به ما نشان داد که باید یک گام به عقب برداریم و نگرش خود را بازنگری کنیم؛ آیا نگاه ما تازه و روزآمد است یا کهنه و عقب‌مانده؟ رضاییان معتقد است که ارتباطات بر پایه پذیرش دیگری شکل می‌گیرد و تنها در این صورت، امکان گفت‌وگو و نقد واقعی فراهم می‌شود.

در نهایت، او تأکید دارد که تا وقتی این نگرش تقویت نشود، خطر پیری فکری و تنهاتر شدن در همه عرصه‌ها باقی خواهد ماند.

واکنش منفی فراستی؛ از نفی تا تمسخر

مسعود فراستی، منتقد شناخته‌شده سینما، در نقد فیلم «پیرسر» ساخته اکتای براهنی، آن را اثری فاقد شخصیت‌پردازی و عمیقاً ضعیف دانست. او گفت وقتی شخصیتی ساخته نشده، بازیگری چه معنایی دارد؟ شخصیت پدر در این فیلم تماماً تیپ کلیشه‌ای فیلم فارسی است، نه یک شخصیت واقعی. به اعتقاد فراستی، فیلم با توهین به ادبیات کلاسیک، از شاهنامه و

«برادران کارمازوف» فقط برای پز روشنفکرانه و نمایش تابلوهای بی‌ربط استفاده کرده، بدون آنکه درک یا ارتباطی واقعی با این آثار داشته باشد. او فیلم را اثری سادومازوخیستی اما عقیم خواند و گفت این ویژگی‌ها بیشتر از فیلم، به خود فیلمساز برمی‌گردد که سعی دارد مخاطب را آزار دهد. به گفته فراستی، مازوخیسم موجود در فیلم هم سطحی و ابتر است و هیچ عمقی ندارد.

او ادامه داد که دوربین مدام با پدر است، حتی در شیربه‌کش خانه و صحنه‌های دعوا و این نسبت با قدرت، جنبه مازوخیستی دارد. از نظر او، «پیرسر» لجن‌زاری است که اگر ظاهر فریبنده و مرعوب‌کننده‌اش کنار برود، بطن کثیف و لجنی‌اش آشکار می‌شود. فراستی تأکید کرد که متأسفانه است جامعه روشنفکری از چنین فیلمی دفاع می‌کند و حتی تأسف‌بارتر اینکه سخنگوی دولت نیز از آن حمایت کرده است. او گفت این افراد اصلاً چیزی نفهمیده‌اند و بهتر است کاری را انجام دهند که در اندازه‌شان باشد، نه اینکه پا در کفشی کنند که برایشان گشاد است.

فراستی فیلم را یکی از کثیف‌ترین فیلم فارسی‌هایی دانست که در عمرش دیده و تأکید کرد که فیلم فارسی کم هم ندیده است. او همچنین درباره شخصیت زن فیلم گفت این کاراکتر مفلوک و بی‌کنش است، در حالی که در روایت خیر و شر، خیر نمی‌تواند بی‌کنش باشد. او صحنه‌های عاشقانه فیلم را نیز هجوآمیز توصیف کرد و گفت این آقای قلدر و شرور عاشق چیست؟ در خیابان دنبال روسپی است و اینجا دنبال کفش است و کفش می‌پوشد! این مضحک است. او آن قدر عقده‌ای، مفلوک و بددخت است که اصلاً مشخص نیست کیست و از کجا آمده.

هم‌زمانی مجلس با منتقدان

منتقدان «پیرسر» تا آن‌جا پیش رفتند که ظهر روز سه‌شنبه، ۷ مردادماه صدای‌شان از تریبون مجلس شورای اسلامی نیز شنیده شد. در روزی سیدعباس صالحی، وزیر فرهنگ‌وارشاد اسلامی برای پاسخگویی به پاره‌ای سوالات به مجلس فراخوانده شد، فتح‌الله توسلی، نماینده مردم کبودرآهنگ از تائیر منفی این فیلم بر اذهان جوانان گفت. او همچنین مدعی شد «وزیر فرهنگ باید به این سوال پاسخ دهد که آیا خبر دارد چه فیلم‌های سینمایی در کشور ساخته می‌شود؟» فیلم‌هایی که طبق ادعای توسلی «منجر به بروز طلاق در کشور شده است.»

اثری تأمل‌برانگیز اما نه شاهکار

فرزین پورمحبی، نویسنده و طنزپرداز، فیلم «پیرسر» اثری سرگرم‌کننده و قابل‌قبول در استانداردهای سینمای ایران است، اما برخلاف برخی نظرات، نمی‌توان آن را شاهکار دانست. هرچند ریتم روایت تا حد زیادی مخاطب را همراه نگه می‌دارد، اما فقدان عمق مضمونی، روایت‌های کلیشه‌ای و پایان قابل‌پیش‌بینی، اجاز نمی‌دهد فیلم به سطحی فراتر از یک درام خانوادگی معمولی ارتقا یابد. فیلم در بهره‌گیری از برخی تابلوشکنی‌ها و جزئیات فرمی موفق است، اما در مضمون، بیش از آنکه نوآور باشد، تکرار روایت‌های آشناست. در نهایت، «پیرسر» فیلمی محترم است، اما نه اثری ماندگار.

به عقیده پروین سلاجقه، نویسنده و استاد دانشگاه، فیلم «پیرسر» ساخته اکتای براهنی، اقتباسی آزاد از رمان «برادران کارمازوف» داستایوفسکی است که با ترکیب ژانرهای مولودرام، جنایی و ترسناک، داستانی پیچیده درباره درام‌های خانوادگی و جنگ قدرت در فضای قبیله‌ای اجتماعی ایران معاصر را روایت می‌کند.

این فیلم با صحنه‌های پرهیجان و بازی تأثیرگذار، به ویژه نقش‌آفرینی حسن پورشیرازی، مخاطب را جذب می‌کند و هم‌زمان به صورت نمادین به مسائل تاریخی، فرهنگی، روانی و اخلاقی جامعه ایران می‌پردازد.

روزنامه
صبح امروز
خراسان رضوی

چهارشنبه ۸ مرداد ۱۴۰۲ / سال هفتم / شماره ۲۰۹۹

Vol.3.No.2099 / July 30.2025

www.sobhe-emrooz.ir

sobhe.emrooz.news@gmail.com

۵

روشن

صحنه‌های شاخص مانند رقص شمشیر همراه با موسیقی محسن نامجو، استعاره‌ای است از درهم‌آمیختگی فرهنگ، شعر و واقعیت که نشان‌دهنده تضادها و مشکلات اجتماعی است. به باور او، «پیرسر» سوالاتی عمیق درباره مفاهیم مردانگی، زنانگی، خشونت قبیله‌ای و آینده جامعه ایران مطرح می‌کند و به نوعی فراخوانی برای گفتگو و بازاندیشی در هویت و روابط اجتماعی است. برای تحلیل روانکاوانه و اسطوره‌های این فیلم نیاز به مطالعات مفصل‌تری است.

شکرخدا گودرزی، کارگردان و بازیگر نیز «پیرسر» را تلاشی جسورانه برای شکستن تابوی «پدر مقدس» و غلام را تجسم هیولای تمامیت‌خواه پدرسالار در جامعه دانست. به باور او فیلم «پیرسر» نقدی تند بر مناسبات پدرسالارانه و ساختارهای پوسیده خانواده در ایران معاصر است. داستان در خانه‌ای پر از دروغ، خشونت و اعتیاد می‌گذرد که غلام باستانی، پدر توالیتر و بی‌رحم، بر خانواده سایه افکنده است. فیلم با روایت پیچیده، فساد اخلاقی و گسیختگی فرهنگی جامعه را به تصویر می‌کشد و فرزندان غلام را درگیر تورماهای خانوادگی نشان می‌دهد.

رعنا، مستاجر جدید، نمادی از تلاش برای رهایی است که در نهایت گرفتار همان مناسبات خشونت‌بار می‌شود. «پیرسر» با تکیه بر نمادها و استعاره‌ها، تابوی جایگاه مقدس پدر را می‌شکند و روابط پیچیده قدرت و سرکوب در خانواده و جامعه را به نمایش می‌گذارد. بازی درخشان حسن پورشیرازی شخصیت غلام را به نماد هیولای پدرسالاری تبدیل کرده است. فیلم پرسش‌های عمیقی درباره هویت، مردانگی و زنانگی در ایران امروز مطرح می‌کند و مخاطب را به تأمل دعوت می‌کند.

نگاه بین‌المللی؛ فیلمی تحسین‌شده و

تکان‌دهنده

نشریه معتبر اسکرین دیلی فیلم را «هیچکوب‌کننده» توصیف کرده و آن را یکی از آثار نادر سینمای ایران می‌داند که با جسارت به مسائل زنان، سلطه مردانه و زوال اخلاقی می‌پردازد.

منتقدان به نگرش قوی براهنی اشاره کرده‌اند که با الهام از آثار داستایوفسکی مثل «بله» و «برادران کارمازوف»، گفت‌وگوهایی دقیق، پرتنش و عمیق خلق کرده است. بازی‌ها نیز تحسین شده‌اند، از جمله بازی لیلا حاتمی که حضوری مغناطیسی دارد و حسن پورشیرازی که با نقش پدر، چهره‌ای هولناک، اعتبارزده و خشن از یک مرد سلطه‌گر را ارائه داده است.

فصلاسازی فیلم، طراحی صحنه‌ها، جزئیات خانه متروک و نشانه‌های زوال اخلاقی، به همراه تنشی که لحظه‌به‌لحظه تشدید می‌شود، فیلم را به اثری قوی تبدیل کرده که با پایانی خونین و تکان‌دهنده به اوج می‌رسد. نشریه پیش‌بینی می‌کند «پیرسر» در فستیوال‌های آینده و میان پخش‌کنندگان جهانی، جایگاهی ویژه خواهد یافت.

فیلمی برای دوست داشتن یا نفرت؟ اما

نه بی‌تفاوتی

«پیرسر» بیش از آنکه صرفاً فیلمی سینمایی باشد، به صحنه‌ای برای بروز شکاف‌های اجتماعی، سیاسی و روانی بدل شده است. اکتای براهنی در این فیلم، رابطه پدر و فرزند را در مرکز فروپاشی نهاد خانواده نشان می‌دهد و با عبور از خطوط قرمز سنت، تصویری تلخ اما واقعی از خشونت مقدس و اقتدار فروپاشیده پدر به نمایش می‌گذارد.

«پیرسر» فیلمی است که نمی‌توان نسبت به آن بی‌تفاوت بود. تماشاگر را وادار می‌کند موضع بگیرد - علیه آن یا له آن - اما در هر دو حال، او را از وضعیت منفعل خارج می‌کند. در ستایشش می‌توان تردید داشت، در محکومیتش نیز. اما بی‌شک، «پیرسر» یکی از بحث‌برانگیزترین و تأثیرگذارترین آثار سینمای ایران در سال‌های اخیر است.

معادن سنگ آهن سنگان ۳۰ درصد خوراک صنایع فولاد کشور را تأمین می کند

دولتی را برای شهرستان جذب کنیم، افزود: در حال حاضر بالغ بر ۱۷۱ پروژه در حال اجرا و انجام است. وی با بیان اینکه شهرستان خواف به سمت یک توسعه پایدار در حال حرکت است، خاطر نشان کرد: پیش بینی ما در سال ۱۴۰۴ این است که حقوق دولتی را به یک همت برسانیم.

وی با بیان اینکه شهرستان خواف در تمامی عرصه‌ها در کشور حرف اول را میزند، افزود: شهرستان خواف همچنین در حوزه توریسم بادی رتبه دوم و در حوزه پتل خورشید رتبه چهارم کشور را دارد. فرماندار شهرستان خواف با اشاره به اینکه در سال گذشته توانستیم ۶۰۰ میلیارد ریال اعتبارات حقوق

فرماندار شهرستان خواف گفت: وجود صنایع معادن سنگ آهن سنگان ۳۰ درصد خوراک صنایع فولاد کشور را تأمین می کند. مهدی آسیایی در جلسه شورای اداری، اظهار کرد: شهرستان خواف به لحاظ مساحت بزرگترین شهرستان خراسان رضوی و مهم ترین شهرستان به لحاظ مرزی است.

رئیس کمیسیون آب و محیط زیست اتاق بازرگانی خراسان رضوی هشدار داد:

نابودی دشت مشهد سرعت می گیرد!

وی تأکید کرد: معتقد نیستم که شیرین سازی آب دریا بی فایده است بلکه باید انجام شود، اما نباید به عنوان راه حل جایگزین مدیریت مصرف در نظر گرفته شود. باید خودمان را با خودمان مقایسه کنیم، نه با عربستان. این کارشناس حوزه آب به اظهارات اخیر یکی از مسئولان واکنش نشان داد و گفت: اخیراً اعلام شده که برای تأمین آب شرب مشهد، ۱۰۰ حلقه چاه حفر شود اما این کار نه تنها هیچ مشکلی را حل نمی کند، بلکه باعث نابودی سریع تر دشت مشهد می شود. از هر چاه موجود، سالانه آبدهی حداقل یک لیتر کم شده است. با حفر ۱۰۰ حلقه چاه، آبدهی نصف می شود؛ این امر راه حل نیست، بلکه هدر دادن پول است.

ساخته شده است که فقط وقتی دمای آب به ۵۰ یا ۶۰ درجه رسید، باز می شوند. تکنولوژی وجود دارد، اما ما استفاده نمی کنیم. این کارشناس حوزه آب همچنین به مصرف شدید کولرهای آبی اشاره و خاطرنشان کرد: در ایران، سالانه حدود ۷۰۰ میلیون متر مکعب آب فقط در کولرهای آبی تلف می شود. علایی تصریح کرد: مدیریت مصرف، نه تنها می تواند به بهبود وضعیت کمک کند، بلکه شاید اصلاً راه نجات ما باشد. مثال کشورهای عربی مانند عربستان و کویت در صرفه جویی آب گفته می شود. بله، آن ها مجبور هستند. این کشورها آب ندارند؛ عربستان سالانه فقط یک میلیارد متر مکعب بارندگی دارد، در حالی که بارش سالانه ما ۱۰۰ میلیارد متر مکعب است.

خواهیم کرد. وی با اشاره به هدررفت شدید آب در مصرف خانگی، بیان کرد: حدود ۲۶ درصد آب در حمام ها هدر می رود. همزمان با باز شدن شیر آب حمام، پنج دقیقه طول می کشد تا آب گرم شود؛ در این مدت آب زیادی از دست می رود. در دنیا شیرهایی

می گویند آب بیشتری از چاه، دریا، خلیج فارس و... به خراسان بیآوریم اما این نگاه سیری ناپذیر است و هیچ جای دنیا نتیجه و اثر نداشته است. این کارشناس حوزه آب با انتقاد از نگاه صرفاً تأمین محور، اظهار کرد: هیچ توجهی به مصرف نمی شود. هیچ کاری برای اصلاح مصرف در کشور انجام نشده است. به عنوان مثال کسری مخزن آب خراسان رضوی در سال حدود ۱.۱ میلیارد متر مکعب است. از طرفی، ۳۰ درصد فرآورده های کشاورزی کشور به ضایعات تبدیل می شود. این یعنی ۱.۲ میلیارد متر مکعب آب برای تولید محصولاتی که در نهایت دور ریخته می شوند! اگر فقط این ضایعات را حذف کنیم، دو برابر کسری مخزن آب صرفه جویی

رئیس کمیسیون آب و محیط زیست اتاق بازرگانی خراسان رضوی گفت: اخیراً اعلام شده که برای تأمین آب شرب مشهد، ۱۰۰ حلقه چاه حفر شود اما این کار نه تنها هیچ مشکلی را حل نمی کند، بلکه باعث نابودی سریع تر دشت مشهد می شود. به گزارش صبح امروز به نقل از ایسنا محمد علایی، در خصوص پروژه انتقال آب از خلیج فارس به خراسان، اظهار کرد: وعده هایی در زمان تصدی استانداران سابق خراسان رضوی مطرح شد اما تاکنون عملیاتی نشده است. در واقع، نه تنها پیشرفتی نداشته ایم، بلکه امروز شاهد وضعیت فاجعه آمیز منابع آب هستیم؛ وضعیتی که بارها با واژه ورشکستگی آبی از آن یاد کرده ایم. وی ادامه داد: از منظر کارشناسی، کشور روزبه روز خشک تر می شود. دشت ها یکی پس از دیگری می میرند اما دو نگاه در مدیریت منابع آب وجود دارد. رئیس کمیسیون آب و محیط زیست اتاق بازرگانی خراسان رضوی تأکید کرد: یک نگاه، متعلق به مهندسانی است که مدام

سخنگوی جمعیت خدمتگزار زائران پیاده امام رضا (ع) خبر داد

آماده سازی اسکان مردمی در مشهد با ظرفیت حدود ۶۰ هزار نفر

ایستگاه های صلواتی مردمی افزایش یافته است. رضایی افزود: در حوزه درمان با همکاری دانشگاه علوم پزشکی و اورژانس، خدمات رایگان سریایی، موقت و بیمارستانی در محورهای جاده ای و اسکان ارائه خواهند داد. ضمن اینکه توصیه شده است زائران خود را تحت پوشش بیمه حوادث قرار دهند و زائران با بیماری خاص نیز داروهای خود را همراه داشته باشند. وی همچنین از همکاری دستگاه های مختلف استان برای تأمین نیازهای جاده ای مانند سوخت، آب شرب، اقلام مصرفی چون آرد، گوشت و مرغ خبر داد و تأکید کرد: با مکاتبه استانداری با استان های خراسان شمالی، خراسان جنوبی و سمنان آمادگی پذیرش زائران پیاده در این استان ها نیز فراهم خواهد شد. رضایی در پایان گفت: پیش بینی حضور بیش از ۴۰۰ مبلغ و مبلغه برای اجرای برنامه های فرهنگی و معرفتی در ایستگاه های صلواتی و محل های اسکان انجام شده است.

درد کاروان هایی که قصد تشریف در دهه پایانی ماه صفر دارند، تا دهم مردادماه فرم های مربوطه را با تأییدنامه سازمان تبلیغات اسلامی یا فرمانداری به واحد ثبت نام جمعیت خدمتگزار تحویل دهند یا در سایت «زائرین هشتاد» ثبت نام کنند. **افزایش ظرفیت ایستگاه های صلواتی مردمی خدمتگزاران به زائران پیاده** سخنگوی جمعیت خدمتگزار زائران پیاده امام رضا (ع) ادامه داد: در حوزه جاده ای، کلیه ایستگاه های صلواتی که سال های قبل فعال بوده اند، امسال نیز اعلام آمادگی کرده اند. ظرفیت های ایستگاه های صلواتی از نظر خواب شبانه در محورهای قوچان و نیشابور افزایش یافته و در محورهای کلات، تربت جام، فریمان، گناباد، تربت حیدریه و بجنورد نیز تعداد

محل اسکان در مشهد با مشکل مواجه شوند. به همین دلیل برنامه ریزی شده است که میزان اقامت شبانه و اسکان در مشهد در روزهای پایانی صفر کاهش یابد. وی با اشاره به اینکه ثبت نام زائران پیاده پس از عاشورا آغاز شده است، گفت: ضرورت

ظرفیت خدمتی خود نام نویسی کنند سخنگوی جمعیت خدمتگزار زائران پیاده امام رضا (ع) با اشاره به آمادگی بیش از ۳۰۰ محل اسکان مردمی در مشهد با ظرفیت حدود ۶۰ هزار نفر برای زائران پیاده خاطر نشان کرد: همچنین بیش از ۱۵ هزار خدمه در چهار شیفت شبانه روزی و به مدت سه روز در روزهای پایانی مرداد و شهادت امام رضا (ع) به صورت رایگان خدمات رفاهی، درمانی و اسکان ارائه خواهند داد. **احتمال کاهش اقامت زائران پیاده در دهه پایانی ماه صفر** رضایی اظهار کرد: با توجه به شرایط اقتصادی فعلی، امکان دارد بسیاری از کاروان ها در تأمین

سخنگوی جمعیت خدمتگزار زائران پیاده امام رضا (ع) گفت: بیش از ۳۰۰ محل اسکان مردمی در مشهد با ظرفیت حدود ۶۰ هزار نفر برای زائران پیاده آماده شده است. حسین رضایی در گفت و گو با ایسنا اظهار کرد: حدود ۲۵ هزار خدمه در ۱۴ حوزه خدمتی آماده خدمت رسانی به زائران پیاده دهه آخر صفر ۱۴۰۴ در مشهد شدند. ۴۰ درصد از این خدمه را بانوان تشکیل می دهند که در گروه های ستادی، فرهنگی، درمانی، جاده ای، رسانه، اسکان، تغذیه، آموزش، تدارکات، امداد، آمار، نشر آثار، سمعی و بصری و مشارکت های مردمی فعالیت خواهند کرد. این خدمات در ایستگاه های صلواتی بین راهی و محل های اسکان مشهد به صورت رایگان ارائه خواهد شد. وی افزود: افرادی که تمایل به همکاری دارند، می توانند به واحد جذب نیروی جمعیت خدمتگزار واقع در مشهد، میدان شهدا، خیابان شهید محمدزاده ۷ مراجعه و بر اساس توان و

آگهی فراخوان (نوبت اول)

- مهلت دریافت اسناد: از تاریخ درج اولین آگهی به مدت یک هفته کاری می باشد.
- محل دریافت اسناد: امور قراردادهای اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی خراسان رضوی
- پاسخگویی به سوالات: معاونت گردشگری، ۰۵۱۳۷۲۶۸۵۰۵
- سایر توضیحات در شرح اسناد فراخوان.

- اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی خراسان رضوی در اجرای ماده ۱۹ دستورالعمل نظارت بر خانه مسافر ها به شماره ۱۴۰۱۲۱۰۰/۲۹۵۱۱ مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۲۶ از کلیه اشخاص حقوقی واجد شرایط و دارای مجوز فعالیت از وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی دعوت به همکاری می نماید:
- شرح مشخصات کار: شناسایی واحدهای غیر مجاز، انجام امور ثبت در خواست، بازبیدهای دوره ای و نظارتی.
  - مدت زمان انجام کار: یک سال

اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی خراسان رضوی

وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی خراسان رضوی

بازار سیاه انتخاب رشته

تابستان که به میانه می‌رسد، درست زمانی که دانش‌آموزان سال آخر مقطع متوسطه دوم از بند کنکور رهایی پیدا می‌کنند، نوبت به چرخه پرنش انتخاب رشته می‌رسد؛ مرحله‌ای که همچون یک معما پیچیده و سرنوشت‌ساز پیش رویشان قرار دارد.

به گزارش روزنامه «صبح امروز» و به نقل از اقتصاد ۲۴؛ در این میان، بازار مشاوره انتخاب رشته چنان پرهیاهو و پرهزینه شده که گویی تنها با پرداخت مبالغ گزاف می‌توان به کلید حل این معما دست یافت. اما وقتی پشت پرده این هزینه‌های بالا را نگاه می‌کنیم، متوجه می‌شویم که کیفیت خدمات و میزان توجه به نیازهای شخصی داوطلب، اغلب تناسبی با قیمت‌های مطرح شده ندارد.

هزینه‌های سنگین و رویای دسترسی به مشاوره

یکی از اصلی‌ترین مشکلات موجود، قیمت‌های بسیار بالای مشاوره انتخاب رشته است که هر سال به طور فزاینده‌ای افزایش پیدا می‌کند. مشاوران مشهور و شناخته شده، که نام و چهره‌شان به لطف حضور در صدا و سیما یا تبلیغات گسترده، به گوش دانش‌آموزان کنکوری رسیده، مبالغ چند میلیونی تا حتی ده‌ها میلیون تومانی را برای دو الی سه جلسه مشاوره مطالبه می‌کنند. در صورتی که این مشاوران به ندرت مستقیماً درگیر روند مشاوره می‌شوند و معمولاً به واسطه شهرت و نام خود هزینه‌های گزافی مطالبه می‌کنند، اما اجرای کار را به تیم‌های زیرمجموعه می‌سپارند.

بررسی مراکز مشاوره انتخاب رشته کنکور نشان می‌دهد که جلسات مشاوره دست‌کم ۶ میلیون تومان هزینه برمی‌دارد. مرکز مشاوره م. پ که از جمله افرادی است که به واسطه صدا و سیما مطرح شده است، درباره روند جلسات اینگونه توضیح می‌دهد: «جلسات ما در سه

روز برگزار می‌شود. روز اول فیلم ضبط شده‌ای در اختیار مراجعان قرار می‌گیرد که با شرایط رشته‌ها و پذیرش در دانشگاه‌ها آشنا می‌شوند و سپس تست شخصیت را تکمیل می‌کنند. در روز دوم جلسه نیمه گروهی بصورت آنلاین با تیم مشاوره برگزار می‌شود و سپس انتخاب رشته کامپیوتری صورت می‌گیرد. سرانجام در مرحله آخر یک جلسه فردی بصورت آنلاین با یکی از مشاوران مرکز برگزار و اولویت‌بندی رشته‌های انتخاب شده توسط دانش‌آموز مورد بررسی قرار می‌گیرد».

نکته جالب اینجاست که بسیاری از مشاوران برندسازی شخصی و تبلیغات گسترده بنا کرده‌اند. این افراد با استفاده از شهرت و نام خود، قیمت‌های بسیار بالا برای خدماتشان تعیین می‌کنند، در حالی که کیفیت واقعی خدمات ارائه شده، هیچ تناسبی با این هزینه‌ها ندارد. از جمله مرکز مشاوره مذکور که به قول خودشان «بسته‌های ویژه‌ای» برای مراجعان ارائه می‌دهند: «اگر تا ساعت ۱۲ ظهر فردا

وقت خود را رزرو کنید، هزینه جلسه به قیمت سال گذشته یعنی ۴ میلیون و ۹۰۰ هزار تومان محاسبه می‌شود، اما اگر دیرتر اقدام کنید به قیمت امسال یعنی ۶ میلیون و ۵۰۰ هزار تومان باید پرداخت کنید. ضمن اینکه هزار نفر اول می‌توانند یک جلسه مشاوره نیم ساعتی با خود آقای م. پ داشته باشند».

در یکی از مراکز مشاوره، تفاوت قابل توجهی در قیمت‌ها وجود داشت؛ هزینه مشاوره با شخص س. ج ۱۴ میلیون و ۴۰۰ هزار تومان اعلام شد، در حالی که مشاوره با مشاوران زیر نظر او ۷ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان قیمت‌گذاری شده بود.

جلسات گروهی و آنلاین؛ کیفیت قربانی کمیت

پرس و جوی تلفنی از مراکز مشاوره نشان می‌دهد که روند معمول مشاوره انتخاب رشته شامل چند جلسه است که برخی از آنها به صورت گروهی و آنلاین برگزار می‌شوند. این روش، به دلیل تعداد بالای شرکت‌کنندگان، فرصت پاسخگویی به نیازهای خاص هر

داوطلب را نمی‌دهد. تعامل کم، نبود ارتباط رودررو و همچنین محدودیت‌های فنی باعث می‌شود کیفیت جلسات کاهش یابد و نکات تخصصی به سطح کلیشه‌ای و تکراری محدود شوند.

در بسیاری از این جلسات، به جای آنکه مشاور بر اساس شرایط تحصیلی، توانایی‌ها، علاقه‌مندی‌ها و ویژگی‌های فردی داوطلب، راهنمایی شخصی ارائه دهد، فقط اطلاعات عمومی درباره رشته‌ها و دانشگاه‌ها داده می‌شود که نه تنها باعث هدر رفتن وقت و هزینه می‌شود، بلکه ممکن است باعث تصمیم‌گیری‌های نادرست و اشتباه در انتخاب رشته شود که تبعات آن تا سال‌ها ادامه دارد.

مرکز مشاوره الف. د در دو جلسه کار انتخاب رشته را انجام می‌دهد که در مرحله اول، پیش از اعلام نتایج وینار آنلاین و گروهی یک ساعت و نیمه‌ای برای داوطلبان برگزار می‌شود. پس از اعلام نتایج، داوطلب فرم انتخاب رشته را تکمیل می‌کند، مجدد ۱ ساعت وینار آنلاین برگزار می‌شود و سپس یکی از مشاوران زیر نظر الف. د بصورت تلفنی، بر اساس علاقی دانش‌آموز اولویت‌بندی او را چک می‌کند. این مرکز برای انتخاب رشته دو دانشگاه آزاد و سراسری در مجموع ۹ میلیون و ۵۰۰ هزار تومان دریافت می‌کند.

وقتی رشته‌های پرمقاصی و دانشگاه سراسری تبدیل به ابزار می‌شود

رخی مراکز مشاوره، موضوع رشته و نوع دانشگاه سراسری را به ابزاری برای تعیین و تمایز مدت زمان جلسات مشاوره تبدیل کرده‌اند. به عنوان مثال، یکی از مراکز عنوان کرد که مجموع زمان جلسات انتخاب رشته بین ۳ تا ۱۲ ساعت متغیر است و این جلسات برای داوطلبان تهرانی در یک یا دو روز و برای داوطلبان شهرستانی به صورت فشرده در یک روز برگزار می‌شود. این مرکز توضیح داد که

به عنوان متخصص مفهوم ۱۰ درصد صرفه‌جویی را که مسئولان می‌گویند، متوجه نمی‌شویم؛

به ورطه «روز صفر آب» افتاده‌ایم

فعلی آب ایران و بحرانی شدن آن نبوغ نمی‌خواست و نیاز نبود که نوستراداموس باشیم؛ مثل روز روشن بود که این اتفاق می‌افتد.

آیا ایران در گذشته هم با کمبود آب مواجه بوده است؟

بله؛ در سال ۱۳۵۳، عبدالمجید مجیدی، رئیس سازمان برنامه وقت، یک نامه محرمانه به وزیر آب و برق کشور نوشته بود و در آن گفته بود که تهران برای ۵ و نیم میلیون نفر ظرفیت زیستی دارد. در آن زمان و با آن منابع آب و ظرفیت سکونت، اکنون بعضی می‌گویند ظرفیت زیستی تهران به ۳ و نیم میلیون نفر رسیده است، در حالی که جمعیت فعلی تهران و حومه به حدود ۱۵ میلیون نفر رسیده و طبیعی است که به بن‌بست می‌خوریم.

در صحبت‌های برخی از مسئولان به‌وضوح می‌بینید که می‌گویند ما مسئله جیره‌بندی آب نداریم و هیچ مشکلی به‌وجود نمی‌آید، فقط مردم صرفه‌جویی کنند؛ بدون اینکه مفهوم کلمات معلوم باشد و در واقع اصل داستان کتمان می‌شود. وقتی مسئولان به مصرف‌کننده می‌گویند پمپ و مخزن برای آب بگذارند، یعنی فشار آب شبکه را به هر دلیلی کاهش داده و آب را جیره‌بندی

یک پژوهشگر حوزه آب به خبرنگار آنلاین می‌گوید: در صحبت‌های برخی از مسئولان به‌وضوح می‌بینید که می‌گویند ما جیره‌بندی آب نداریم و هیچ مشکلی به‌وجود نمی‌آید، فقط مردم صرفه‌جویی کنند، بدون این که مفهوم کلمات معلوم باشد و در واقع اصل داستان کتمان می‌شود. وقتی مسئولان به مصرف‌کننده می‌گویند پمپ و مخزن برای آب بگذارند، یعنی فشار آب شبکه را به هر دلیلی کاهش داده و آب را جیره‌بندی کرده‌اند، در اصطلاح می‌گویند فشار شبکه را مدیریت کرده‌اند.

به گزارش روزنامه «صبح امروز» و به نقل از خبرنگار آنلاین؛ وضعیت منابع آبی در ایران مدت‌هاست به موضوعی نگران‌کننده تبدیل شده و سطح آب در سدهای کشور به مرز هشدار رسیده و صحبت‌ها به «روز صفر آب» کشیده شده است. خبر آنلاین برای بررسی وضعیت فعلی بحران آب در کشور با مهدی فصیحی هرنندی، پژوهشگر حوزه آب، گفت‌وگو کرده است. در ادامه مشروح این گفت‌وگو را می‌خوانید:

چرا وضعیت آب در کشور بحرانی شده است؟

ما هیچ درسی از گذشته نمی‌گیریم و هیچ هشدار در خصوص کاهش منابع آبی از طرف کارشناسان متخصص در حوزه آب، برای نظام تدبیر کشور معنادار نمی‌شود. وقتی سد و شمشگیر که آب شهر همدان را تأمین می‌کرد در سال ۱۴۰۱ خشک شد، عملاً «روز صفر آب» فرا رسید ولی سیستم حکمرانی درس نگرفت؛ ۷ سال پیش یادداشتی با عنوان «روز صفر آب اصفهان» درباره بحران آب نوشتیم و هشدار دادیم اما باز هم کسی توجه نکرد. پیش‌بینی وضعیت

آب هستیم، مفهوم ۱۰ درصد صرفه‌جویی که مسئولان به مردم می‌گویند را متوجه نمی‌شویم. تغییر رفتار مصرف‌کننده مشوق می‌خواهد؛ با حرف، بتر و مصاحبه نمی‌شود مصرف‌کننده را به کاهش مصرف آب واداشت. از طرفی می‌گویند کشاورزی آب کشور را سر می‌کشد، از طرف دیگر هیچ خلایقی برای صرفه‌جویی کشاورز در مصرف آب نداریم.

الان در شرایطی هستیم که حتی کاهش مصرف در حجم لیتر هم برای ما اهمیت دارد. بنابراین، هر سازوکاری مانند توقف آبیاری چمن‌ها و تغییر منظر چمن به منظر خشک یا دیگر صرفه‌جویی‌ها همراه با مشوق‌های تعرفه‌ای باید به‌صورت خلاقانه لحاظ شود.

تفکیک آب شرب و غیر شرب چقدر در عدم تشدید بحران آب اثرگذار است؟

هیچ اهمیتی ندارد که چند درصد کم یا زیاد از آب کشور در کشاورزی صرف می‌شود. داستان این است که حتی اگر فقط یک درصد از آب کشور در شهری چون تهران در بخش شرب مصرف شود و نتوانیم همین مقدار را تأمین کنیم، این موضوع بالقوه یک بحران اجتماعی و امنیتی است. موضوعاتی مانند میزان مصرف در بخش کشاورزی یا خانگی در زمان بحران، نوعی انحراف اذهان عمومی‌اند و طرح آن دردی را دوا نمی‌کند. تفکیک آب شرب و غیر شرب می‌تواند در میان‌مدت به رفع بحران کمک کند. با انجام این تفکیک، حداقل ۱۵ تا ۲۵ درصد در مصرف آب صرفه‌جویی می‌شود که البته بستگی به الگوی مصرف دارد. نگاه اقتصادی به آب مهم است ولی آب مانند سایر نهاده‌ها نیست. با سوخت و برق تفاوت دارد، چون آب را نمی‌توان تولید کرد.

سد تا بتوان کف آن را جارو کرد؛ نه، این‌طور نیست. روز صفر یعنی سطح آب به حدی برسد که آب‌گیر سد دیگر نتواند آب را به تصفیه‌خانه منتقل کند.

سؤال مهم این است که تا چه زمانی برای راه‌حل‌های تأمین‌ناپذیر بودجه بگذاریم و به آن بها بدهیم، در حالی که برای راه‌حل‌هایی که به مدیریت مصرف و مدیریت تقاضا منجر می‌شود بهایی قائل نمی‌شویم؟ چطور است که برای طرح‌های انتقال آب بودجه داریم اما برای مدیریت تقاضا نداریم؟

راه‌حل‌های بین‌المللی برای عبور از بحران کم‌آبی چیست؟

در دنیا، در اجرای روش‌های کنترل هدررفت آب و انشعابات، پرداخت هزینه مستقیم صورت نمی‌گیرد. برای آن مدل تجاری تعریف می‌کنند و سرمایه‌گذار و دستگاه مربوطه، در نهایت با انجام توافق، طرح مربوطه را اجرا و ارزش مازاد ایجاد می‌کنند.

پیشنهاد شما برای کاهش مصرف آب در کشور چیست؟

در روش‌های حل مسئله آب در کشور هیچ خلایقی نمی‌بینم و فقط حرف‌های تکراری زده می‌شود. من که متخصص حوزه

نظر شما درباره فرار گر فتن بسیاری از نقاط کشور در وضعیت «روز صفر آب» چیست؟

ما الان به ورطه «روز صفر آب» افتاده‌ایم؛ بعضی‌ها فکر می‌کنند روز صفر یعنی خشکی

